

PROVINCIE :: UTRECHT

Statenvoorste 91-455

Boekmanstichting-Bibliotheek
 Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
 Tel. 243739

Datum: 25 september 1990 nummer: CEVOM-10 /1990
 Afdeling: WEB/WZ commissie: CEVOM
 nummer: 642483/ 2635 rapporteur: J. Hoekstra

 Onderwerp: Uitwerking nota Balans van het Cultuurbeleid 1988:
 Provinciaal centrum beeldende kunst en verbetering organisatie kunstuitleen

Inhoud:

Samenvatting blz 1
 Ontwerp-besluit blz 3
 Toelichting blz 5
 Bijvoegsels
 1. notitie CEVOM 90/05
 2. advies Raad CVO
 3. samenvatting inspraakreacties inclusief
 beantwoording door gs
 4. verslagen bestuurlijk overleg

Samenvatting

In de nota Balans van het cultuurbeleid 1988 is uiteengezet dat wij onze bemoeienissen met kunst en cultuur langs twee sporen ontwikkelen:

- enerzijds het via subsidiecredieten stimuleren, resp. (mede) mogelijk maken van concrete activiteiten die het lokale bestuursniveau niet (alleen) kan dragen;
- anderzijds zorgen voor goed geoutilleerde organisaties die op provinciale schaal opereren en die ondersteunende functies vervullen zoals begeleiding en advisering, informatie en documentatie, dienstverlening en bemiddeling.

De betrokkenheid van de provincie bij het beeldend kunstbeleid is de laatste jaren fors toegenomen. Wij zijn er in korte tijd in geslaagd het eerste spoor, de subsidiering van activiteiten, op redelijk bevredigende wijze te structureren. De middelen die ons in het kader van de tijdelijke rijksbijdrageregeling beeldende kunst ter beschikking worden gesteld, komen ten goede aan diverse doeleinden. Het subsidiebeleid is gedifferentieerd. Door middel van de periodiek door uw staten vastgestelde meerjarenbestedingsplannen geeft u de bestedingsdoelen aan en kunt u in grote lijnen aangeven welke doelen meer en welke minder financiële aandacht van de provincie behoeven.

De provinciale adviescommissie beeldende kunst beoordeelt de talrijke subsidie-aanvragen en let daarbij ingevolge haar instructie met name op het kwalitatieve niveau van de aangemelde projecten en op de mate waarin subsidies bijdragen aan de vorming van inkomens voor beeldende kunstenaars.

Het tweede spoor, zo werd zowel in de Balans van het Cultuurbeleid als in diverse notities voor de commissie CEVOM geconstateerd, is waar het de kunsten betreft nog nauwelijks tot ontwikkeling gebracht.

Na diverse discussieronden vinden wij de tijd nu rijp om u een definitief voorstel te doen ter zake van de organisatorische vormgeving van het beleid. Voorgesteld wordt:

- de daadwerkelijke oprichting voor te bereiden van een stichting die diverse dienstverlenende taken gaat verrichten in het kader van het provinciale beeldend kunstbeleid (provinciaal centrum beeldende kunst);
- de Provinciale Bibliotheek Centrale aan te wijzen als rechtspersoon, belast met het beheer en de distributie van de provinciale kunstuitleencollectie;
- voorwaarden en uitgangspunten vast te stellen voor de verbetering van de organisatie van de kunstuitleen;
- de door uw staten ten behoeve van centrum beeldende kunst en verbetering organisatie kunstuitleen beschikbaar gestelde middelen ad f 300.000,- per jaar m.i.v. 1990, vermeerderd met in de begroting op titel van uitvoeringskosten beeldende kunst resp. kunstuitleen reeds beschikbare bedragen, aan te wenden voor de subsidiëring van de nieuwe stichting en voor de bekostiging van de in een overeenkomst met de P.B.C. te regelen kunstuitleentaak van de P.B.C.

Advies van de commissie: De commissie adviseert positief over dit voorstel.

PROVINCIE :: UTRECHT

Ontwerp-besluit

Provinciale staten van Utrecht;

Op het voorstel van gedeputeerde staten van 25 september 1990,
afdeling WZ nr. 642483/2635;

Overwegende dat het wenselijk is te voorzien in onafhankelijke ondersteuning
ten behoeve van de beeldende kunst;

Overwegende dat het wenselijk is ten behoeve van de provinciale kunstuitleen
een meer effectief en efficiënt gebruik te maken van de mogelijkheden van de
provinciale bibliotheekcentrale;

Overwegende dat het wenselijk is de beleidsvoornemens met betrekking tot de
kunstuitleen, zoals in het voorstel uiteengezet, in de periode 1990-1995 te
realiseren;

Gelet op artikel 89 van de Provinciewet;

Besluiten;

Als volgt tot subsidiëring van een ondersteuningsvoorziening ten behoeve van
de beeldende kunst.

- 1) Gedeputeerde staten dragen zorg voor het doen oprichten van een stichting
met als doel het ondersteunen van produktie en spreiding van beeldende
kunst en het bevorderen van de publieke belangstelling voor beeldende
kunst. Gedeputeerde staten kunnen de stichting subsidiëren tot ten
hoogste f. 300.000,-- per jaar.

Als volgt tot organisatie van de provinciale kunstuitleen.

- 2) Gedeputeerde staten dragen zorg voor de tot standkoming van een
overeenkomst met de provinciale bibliotheekcentrale.
 - a. De overeenkomst houdt in het geven door de provincie en het aanvaarden
door de centrale van een opdracht tot het verrichten van de volgende
werkzaamheden:
 1. het oprichten en in stand houden van een netwerk voor het uitleenen
van provinciale kunstwerken, bestaande uit ten hoogste vieren-
twintig uitleenpunten, waarvan vier concentratieuitleenpunten;
 2. de organisatie van de uitleen en het beheer van de voor de uitleen
bestemde kunstwerken;
 3. de verkoop van die kunstwerken aan abonnees van de uitleen.
 - b. Gedeputeerde staten komen de door hen wenselijk geachte nadere
voorwaarden met de centrale overeen.

c. Bij de overeenkomst dient een vergoeding te worden bepaald die jaarlijks wordt vastgesteld met inachtneming van de algemene subsidieverordening provincie Utrecht 1988 (Prov. blad 1989, 4).

d. Gedeputeerde staten kunnen besluiten dat de provincie nieuwe kunstwerken verwerft ten behoeve van de uitleen, voorzover de post die daarvoor in de provinciale begroting is opgenomen er de mogelijkheid toe biedt.

d. Verwerving vindt slechts plaats na daartoe strekkend advies van een commissie van onafhankelijke deskundigen.

e. Gedeputeerde staten bepalen samenstelling, bevoegdheden en werkwijze van de onder d. bedoelde commissie. De leden van de commissie ontvangen vergoedingen voor het bijwonen van vergaderingen en voor reis- en verblijfkosten met inachtneming van de Verordening geldelijke voorzieningen staten- en commissieleden provincie Utrecht 1980 (Prov. blad 28).

- 3) Met betrekking tot 1990 kunnen de middelen onder begrotingsnummer 08.214.01 besteed worden ten behoeve van de onder 1 bedoelde stichting. De middelen onder de begrotingsnummers 08.214.01, 08.214.02, 08.302.02 en 08.311.02, die met betrekking tot 1990 niet besteed hoeven te worden, kunnen worden besteed voor de aanloopkosten van de kunstuitleen.

Aldus vastgesteld in openbare vergadering op

Voorzitter,

Griffier,

Toelichting

Aan Provinciale Staten van Utrecht

1. Inleidende opmerkingen

Sinds 1984 ontvangt de provincie van het rijk een bijdrage ten behoeve van "voorzieningen die de mogelijkheden voor productie en inkomensverwerving door beeldende kunstenaars bevorderen".

Die bijdrage is sinds 1984 geleidelijk gestegen van plus minus f. 400.000,-- tot f. 1.200.000,-- per jaar.

Voordien beperkte onze bemoeienis met beeldende kunst zich tot het instandhouden van de provinciale kunstuitleen, het subsidiëren van de Stichtse Culturele Raad (later het Cultureel Servicebureau) voor enige uitvoerende en ondersteunende taken op dit terrein en het incidenteel subsidiëren van activiteiten, die veelal door of met hulp van de Stichtse Culturele Raad werden ontwikkeld.

De opheffing ultimo 1987 van het Cultureel Service Bureau noopte tot het aanbrengen van enige noodverbanden, met name betreffende de organisatie van aankoopronde voor de provinciale kunstuitleen en de begeleiding van opdrachtgevers (gemeenten, non-profitinstellingen). De continuïteit ten aanzien van zaken als adressenbeheer, kunstenaarsdocumentatie werd verbroken omdat deze werkzaamheden moesten worden stilgelegd.

In mei 1988 werd in de commissie CEVOM onze nota "Uitgangspunten voor de reorganisatie van de provinciale kunstuitleen" besproken.

Met de in de nota gepresenteerde voorstellen tot oprichting van een Stichtse Centrum Beeldende Kunst wilden wij de al langer als onbevredigend ervaren organisatie van de provinciale kunstuitleen op andere leest schoeien.

Tegelijkertijd wilden wij hiermee de oude taken van het Servicebureau voort laten zetten en nieuwe ondersteunende taken, voortvloeiend uit de door de provincie aanvaarde medeverantwoordelijkheid voor het beeldend kunstbeleid, een onderdak geven.

Daarnaast werd in de nota voorgesteld het aantal bibliotheken in de provincie waar kunst wordt uitgeleend, te beperken van 22 tot 5.

De Provinciale Bibliotheek Centrale die sinds het ontstaan van de kunstuitleen in de zeventiger jaren, het beheer en de distributie verzorgt van de uitleencollectie die eigendom is van de provincie, kon zich niet verenigen met de nota en ook de Raad voor Cultuur, Vorming en Onderwijs gaf een negatief advies.

Het voorstel stuitte in de commissie CEVOM op bezwaren.

Aan de hand van een notitie over de organisatorische vormgeving van het cultuurbeleid en de plaats van de kunstuitleen daarbinnen werd opnieuw in de commissie CEVOM gediscussieerd. Vervolgens werd nader overleg en onderzoek gepleegd om een voorstel te doen dat op meer instemming kon rekenen van de betrokken partijen en de commissie.

Met de notitie "Provinciaal Centrum Beeldende Kunst en verbetering organisatie kunstuitleen" (CEVOM 90/05) gaven wij in grote lijnen de naar ons inzicht wenselijke en haalbare oplossing aan.

Het voorstel is tweeledig: in de behoefte aan ondersteunende functies wordt voorzien door de oprichting te bevorderen van een service-instituut (Provinciaal Centrum Beeldende Kunst) dat ten dienste moet staan van provincie, gemeenten, non-profitorganisaties, beeldende kunstenaars en publiek.

Herstructurering van de Provinciale Kunstuitleen moet binnen vijf jaar leiden tot een professioneel werkend netwerk. De Provinciale Bibliotheek Centrale wordt belast met het beheer en de distributie. Door middel van door de provincie te stellen voorwaarden wordt richting gegeven aan het verbeteringsproces. Prioriteit wordt gegeven aan het versterken resp. opbouwen van vier concentratieuitlenen. Het bestaande aantal kleine uitleenpunten wordt niet uitgebreid.

De commissie CEVOM kon zich in meerderheid vinden in het aangereikte model als basis voor een definitief voorstel aan uw staten.

Advies is vervolgens gevraagd aan de provinciale Raad voor Cultuur, Vorming en Onderwijs en inspraakreacties werden gevraagd aan alle gemeentebesturen in de provincie, de bibliotheekbesturen, de P.B.C., de kunstenaarsorganisaties, de Landelijke Federatie Kunstuitleen.

Over het algemeen wordt - uiteraard met de nodige nuanceringen en kanttekeningen - instemming betuigd met ons voorlopig standpunt. Over het Provinciaal Centrum Beeldende Kunst maken de Raad C.V.O. en 10 van de 20 insprekers expliciet opmerkingen. De doelstellingen en uitgangspunten worden onderschreven. Er zijn geen afwijzende reacties. B en W van Amersfoort en het Gezamenlijk Overleg Kunstenaarsorganisaties hebben kanttekeningen maar bestrijden de voorgestelde oplossing niet.

De voorgestelde variant voor de verbetering van de Provinciale Kunstuitleen wordt onderschreven door de Raad C.V.O. en door de meerderheid van de insprekers. Er zijn enige duidelijk afwijzende reacties. Er is voorts bestuurlijk overleg gevoerd met de P.B.C. en de vier gemeenten die als vestigingsplaats voor een concentratieuitleen worden genoemd. Dit heeft geleid tot intentieverklaringen om aan de plannen mee te werken. Ook werd bestuurlijk overlegd met de kunstenaarsorganisaties. Verwezen wordt naar de in de bijlagen opgenomen samenvatting van de reacties alsmede naar onze beantwoording daarvan. Ook de verslagen van het gevoerde overleg zijn bijgevoegd.

2. Uitwerking

2.1. Inleiding

Het beleid dat de provincie voert op het terrein van de beeldende kunst heeft ten doel goede onderling samenhangende voorwaarden te scheppen voor productie en spreiding.

Het is erop gericht het gedifferentieerde aanbod van professionele kunst tot zijn recht te laten komen, te spreiden en toegankelijk te maken.

Als beleidsinstrumentarium wordt daarbij tot nog toe gebruikt:

- * subsidiering van aankopen en opdrachten en andere initiatieven, waaronder tentoonstellingen. Deze subsidies zijn bedoeld voor de stimulering van initiatieven van gemeenten en non-profitorganisaties;
- * subsidiëring van projecten en presentaties van Utrechtse beeldende kunstenaars;
- * eigen provinciale opdrachten en aankopen (waaronder de collectie tekenkunst en de kunstuitleencollectie);
- * instandhouding van een distributienetwerk, de provinciale kunstuitleen.

Uitbreiding van het instrumentarium met servicefuncties en een betere opzet van de kunstuitleen zijn nodig om de effectiviteit van het subsidiebeleid te vergroten.

2.2. Provinciaal Centrum Beeldende Kunst

De reacties op onze notitie over de organisatorische vormgeving van het beleid hebben ons in onze visie gesterkt.

De beschikbaarstelling van middelen via de Tweede Afweging 1990 (FP-4/1990 f 300.000,-) heeft de weg vrijgemaakt om te bevorderen dat de stichting daadwerkelijk wordt opgericht.

Wij zijn voornemens hieraan op de volgende wijze uitvoering te geven:

- a. Uw staten onderschrijven de doelstelling en de taken van de op te richten stichting zoals omschreven in de notitie CEVOM 90/05;
- b. U machtigt ons college, aspirant-bestuursleden te zoeken die kunnen optreden als oprichters van de stichting.
Zij leggen ons ter beoordeling voor de ontwerp-statuten van de stichting en een concreet activiteitenprogramma en een kostenbegroting voor de jaren 1990 en 1991.
Wij zullen bij de beoordeling rekening houden met de opmerkingen van de Raad voor Cultuur, Vorming en Onderwijs ter zake van de omschrijving van de doelstelling.
Na onze instemming wordt de stichting opgericht.
- c. Het bestuur van de stichting doet ons voorstellen omtrent de personeelsformatie en de huisvesting van het bureau en dient bij ons een aanvraag in voor een instandhoudingssubsidie. Wij stellen de subsidiabele formatie en de overige subsidievoorwaarden vast, gehoord de commissie CEVOM.
- d. Om de oprichters van de stichting een indicatie te geven van de ter beschikking te stellen financiële middelen, zijn wij voornemens ten behoeve van subsidiering van de stichting in de jaren 1990 en 1991 als maximum subsidie in de begroting te ramen een bedrag van f 300.000,- waarbij u ermee akkoord gaat dat een deel van de middelen wordt aangewend voor aanloopkosten.

Voorts zijn wij voornemens, het bestuur van de stichting ook voor de jaren 1992 en 1993 een subsidie in het vooruitzicht te stellen en wel tot ten hoogste het daartoe door uw staten in de provinciale begroting op te nemen bedrag, een en ander op voorwaarde dat de stichting een meerjarenbeleidsplan opstelt.

- e. Wij zijn verder van plan medio 1993 de tot dan toe door de stichting ontplooidde activiteiten te evalueren.

2.3. De Provinciale Kunstuitleen

Kunstuitleen is een instrument voor kunstspreiding, en bovendien een voorziening die bij kan dragen aan de verbetering van de inkomenspositie van de kunstenaars als beroepsgroep.

Het is in beginsel mogelijk met dit instrument een redelijk brede groep potentieel geïnteresseerden met een redelijk breed aanbod van hedendaagse beeldende kunst in aanraking te brengen.

De publieke belangstelling voor het lenen van kunst is in de afgelopen twee decennia sterk gegroeid. Landelijk gezien kan nauwelijks aan de vraag naar kunstwerken worden voldaan. De organisaties die er zich mee bezig houden zijn professioneler opgezet dan voorheen en de middelen die er door de plaatselijke en provinciale overheden voor dit doel ter beschikking worden gesteld zijn aanmerkelijk toegenomen.

Overall, ook in onze provincie, doet zich de behoefte gevoelen het instrumentarium aan de eisen des tijds aan te passen. Gezocht wordt naar optimale condities voor de spreiding van het aanbod. De kunstwerken moeten tot hun recht kunnen komen en de potentiële lener moet een redelijk ruime keus kunnen hebben.

Mede gezien de omvang van de publieke middelen die aan deze voorziening worden besteed moeten eisen ten aanzien van kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie van de uitleen worden aangescherpt.

Wij hebben de knelpunten in de bestaande voorziening in de nota "Uitgangspunten voor de reorganisatie van de provinciale kunstuitleen 1988" uiteengezet.

Wij vatten hier samen wat onze bevindingen waren:

- de provinciale kunstuitleen heeft geen herkenbare identiteit. Er is onduidelijkheid over de verantwoordelijkheidstoedeling in juridische en beleidsmatige zin;
- de collectie is versnipperd over vele bibliotheekvestigingen verspreid over de provincie. De keuze voor de lener is beperkt;
- het organisatiemodel vertoont de kenmerken van een organisatie in haar opbouwfase. Er zijn onvoldoende menskracht en middelen om de kunstuitleen-taak goed te vervullen. Het aantal uitleenpunten is niettemin gestaag uitgebreid;
- in het bestaande systeem wordt onvoldoende aandacht besteed aan de eisen die een professionele presentatie van kunstwerken stelt;
- er zijn praktische knelpunten met betrekking tot de collectievorming;
- de gemeente waarin het uitleenpunt is gevestigd heeft geen duidelijke rol. Er wordt geen verbinding gelegd met andere ter plaatse ondernomen activiteiten op het gebied van de beeldende kunst;

- een duidelijk inzicht in de samenstelling van het lenersbestand ontbreekt. Aan marketing wordt nauwelijks gedaan, zodat ook de voorwaarden ontbreken om een gericht prijsbeleid te voeren en gerichte educatie en voorlichting te bedrijven. Vergelijking van de resultaten van de activiteit met kunstuitlenen elders wordt bemoeilijkt door het ontbreken van vergelijkbare cijfers;
- een beleid, gericht op een toereikende collectie in alle bestaande uitleenpunten is uitermate kostbaar.

Wij hebben - nadat ons voorstel tot oprichting van een nieuwe organisatie onvoldoende steun kreeg - in de notitie CEVOM 90/05 een drietal mogelijke andere oplossingen aangegeven voor de gesignaleerde problematiek.

Wij hebben gekozen voor variant 3 uit de notitie CEVOM 90/05.

In de komende vijf jaar willen wij de provinciale kunstuitleen zodanig verbeteren, dat de idealen van een fijnmazige spreiding in overeenstemming worden gebracht met eisen van doelmatigheid, publieksbereik en financiële en organisatorische uitvoerbaarheid.

Dat houdt het volgende in:

- de Provinciale Bibliotheek Centrale wordt aangewezen als enige rechtspersoon, belast met het beheer en de distributie van de provinciale uitleencollectie;
- de collectie is en blijft juridisch eigendom van de provincie. Wij stellen u voor de P.B.C. volmacht te geven onder door ons te stellen voorwaarden werken uit de collectie te verkopen aan abonnees van de kunstuitleen. De opbrengsten uit verkoop dienen te worden gestort in een fonds waaruit nieuwe kunstwerken voor de collectie kunnen worden verworven;
- wij benoemen jaarlijks een selectiecommissie van onafhankelijke deskundigen, die bepaalt welke kunstwerken al dan niet voor de kunstuitleencollectie worden verworven. Eventuele toevoegingen aan de collectie als gevolg van schenkingen of bruiklenen zijn alleen mogelijk na een positief advies terzake van de door ons benoemde selectiecommissie;
- met het bestuur van de Provinciale Bibliotheek Centrale wordt door ons een overeenkomst aangegaan voor de uitvoering van de beheers- en distributietaken. Daarbij stellen wij voorwaarden betreffende de kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie waarmee onze collectie wordt beheerd en gedistribueerd.

In de periode 1990-1995 worden de volgende uitgangspunten voor de spreiding van de collectie gehanteerd:

- * er zijn ten hoogste 24 uitleenpunten in het provinciale kunstuitleen-netwerk;
- * vier uitleenpunten (Nieuwegein, Veenendaal, Woerden en Zeist) worden aangemerkt als concentratieuitleen.
Dat houdt in dat zij binnen 3 jaar moeten beschikken over een basisbestand uit de provinciale collectie van **minimaal 500 kunstwerken**, indien en voorzover wordt voldaan aan de ruimtelijke en personele eisen die wij stellen in de notitie CEVOM 90/05;

- * met betrekking tot de overige uitleenpunten wordt bepaald dat zij deel kunnen blijven uitmaken van het netwerk indien en voorzover na een toetsing blijkt dat de beschikbare ruimte en outillage, de deskundigheid van het personeel en de aantallen abonneementhouders voldoende zijn om een overeenkomst van dienstverlening af te sluiten. Het maximum aantal werken voor een klein uitleenpunt wordt gesteld op 250;
- * er wordt naar gestreefd, op termijn een samenwerking tussen de provinciale kunstuitleen en de uitlenen van de steden Utrecht en Amersfoort tot stand te brengen.

Voorwaarden

- * Op basis van deze uitgangspunten stelt de P.B.C. een meerjarenplan op. In dit plan worden de consequenties berekend van de beoogde groei van de collectie en worden deze gerelateerd aan gegevens over publieksbereik per uitleenpunt en in totaal.
Dit plan zal moeten dienen als leidraad voor het te voeren beleid en als toetssteen voor de vorderingen in het verbeteringsproces. Het meerjarenplan behoeft onze goedkeuring.
- * Om het de P.B.C. mogelijk te maken de haar op te dragen taken goed te vervullen worden middelen beschikbaar gesteld om de personeelsformatie uit te breiden met een gespecialiseerde kracht.
- * de P.B.C. zorgt zo spoedig mogelijk voor ontwerpen voor overeenkomsten van dienstverlening (betrekking hebbende op de relatie tussen P.B.C. en bibliotheekbesturen), voor een uitleenreglement, voor een tarieventabel, en een reglement voor de procedure bij verwerving van kunstwerken en legt deze aan ons ter goedkeuring voor.

Begeleiding van het verbeteringsproces

- * Wij zijn voornemens een begeleidingscommissie in te stellen die ons periodiek rapporteert over de vorderingen in het verbeteringsproces.

2.4. Financiële randvoorwaarden

Inleiding

In dit statenvoorstel wordt de structuur aangegeven voor de organisatorische vormgeving van het beeldend kunstbeleid.

De beschikbare middelen zijn daarbij vooralsnog maatgevend. De gewenste aanpassingen zullen binnen de grenzen van de op de provinciale begroting beschikbare middelen gerealiseerd moeten worden (inclusief de bij de laatste afweging nieuw beleid gevoteerde middelen ad f 300.000,- structureel).

Uitgegaan kan worden van de volgende beschikbare middelen:

f 300.000,-	voorlopig geraamd op begrotingsnr. 08.214.01
f 23.500,-	beheer kunstuitleen P.B.C (08.214.02)
f 30.700,-	servicetaken St.Cult.Raad (08.302.02)
f 50.000,-	gedeelte uitvoeringskosten TRBK (08.311.02)

f 404.200.	

Als volgt toe te delen:

a. Provinciaal Centrum Beeldende Kunst

Aan de notitie CEVOM 09/05 is de volgende raming opgenomen:

Personeelskosten	f 206.275,-
Huisvesting	f 40.000,-
Bureau/organisatie	f 30.000,-
Vast activiteitenbudget	f 25.000,-
Onvoorzien	f 10.000,-

	f 311.275,-

Wij zijn voornemens het bestuur van de op te richten stichting een subsidie in het vooruitzicht te stellen van maximaal f 300.000,- per jaar.

b. Kunstuitleen

* Variabele kosten:

Het lijkt geen twijfel dat de huidige collectie van ongeveer 3500 kunstwerken vernieuwd en uitgebreid moet worden.

Wij hebben gesteld dat de P.B.C. daarvoor een meerjarenplan moet opstellen. Ten laste van de rijksbijdrage beeldende kunst zijn de laatste jaren aanzienlijke bedragen besteed voor nieuwe aankopen. Wij zijn van mening dat de P.B.C. erop moet kunnen rekenen dat in de komende vijf jaar - onvoorziene wijzigingen in het rijksbeleid daargelaten - minimaal dezelfde jaarlijkse aankoopbudgetten beschikbaar blijven.

Verhoging van de aankoopbudgetten ligt in de rede. Over de omvang van de extra beschikbaar te stellen middelen doen wij in deze voordracht geen uitspraken.

Wij hebben de P.B.C. erop gewezen dat het mogelijk is een gedeelte van de jaarlijkse budgetten te besteden voor het "inhuren" van kunstwerken. Met een huurvergoeding voor de kunstenaars die hun werk beschikbaar stellen van 15 tot 20 % van de aankoopprijs, kan in korte tijd aanzienlijk meer werk worden verworven dan mogelijk zou zijn wanneer alleen wordt aangekocht.

Er zijn echter diverse bezwaren verbonden aan het inhuren. Ten eerste is het inkomensvormend effect voor de kunstenaars gering en ten tweede is het de vraag of voldoende werk van kwalitatief goed niveau kan worden verworven. Ten derde zijn de met de selectieprocedures gemoeide kosten uiteraard hoger als meer selectieronden gehouden moeten worden. Wij hebben de P.B.C. verzocht in het meerjarenplan aandacht te besteden aan de mogelijkheid werk in te huren.

* Vaste kosten:

Ten behoeve van de beheers- en distributietaken waarvoor met de P.B.C. een overeenkomst wordt aangegaan worden de volgende jaarlijkse lasten geraamd:

1. Personeelskosten	f 82.000,-
2. Adm. ondersteuning	f 16.000,-
3. Huisvesting/overhead	f 19.000,-
4. Transportkosten	f 7.500,-
5. Reparaties	f 9.000,-

	f 133.500,-

* Inkomsten:

De inkomsten zijn op dit moment niet betrouwbaar te ramen. Het door ons goed te keuren meerjarenplan dient inzicht te geven in de financiële en organisatorische consequenties van de gefaseerde verbetering van de kunstuitleen. Onderdeel daarvan is een nieuw abonnementensysteem en een prognose van de aantallen abonneementhouders (met de keuzemogelijkheid alleen lenen of lenen gecombineerd met het opbouwen van een spaartegoed).

Er zijn voorts nog inkomsten uit boetes, rente op spaartegoeden, eventuele berekening van een bemiddelingspercentage bij verkoop van werk e.d.

Voorlopig worden de totale inkomsten in 1991 door de P.B.C. geschat op f 90.000,-, waarvan 50% ten goede zou moeten komen aan de uitleenpunten.

Wij ramen de inkomstenpost bij de P.B.C. voorlopig nog pro memorie.

* B.T.W.:

De collectie is provinciaal eigendom. Voor de dienstverlening door de P.B.C. moet B.T.W. betaald worden volgens het lage tarief. Ook de aankoop- en verkooptransacties zijn over het algemeen onderhevig aan het B.T.W.-regime. Wij gaan ervan uit dat de daarmee gemoeide kosten worden doorberekend in de abonnementstarieven.

Wij zijn verder voornemens, de beschikbare middelen op de begrotingsposten 08.214.02, 08.302.02 en 08.311.02 zoals opgesomd op pag. 13 van deze voordracht samen te voegen en het totaal (f 104.200,-; incl. BTW) beschikbaar te stellen ten behoeve van de bekostiging van de kunstuitleentaken van de P.B.C. Een redelijke bewerktuiging wordt door de P.B.C. aan de uitgavenkant van de begroting geraamd op f 133.500,- structureel. Hoewel er de nodige onzekerheden zijn over de inkomstenkant is het in ieder geval verantwoord te achten dat het verschil van bijna f 30.000,- uit de inkomsten kan worden opgebracht.

Resumerend

Provinciaal Centrum Beeldende Kunst	f 300.000,-
Kunstuitleen	f 104.200,-
Totaal (=beschikbare middelen)	f 404.200,-

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het op pagina 3 en 4 opgenomen ontwerp-besluit.

Gedeputeerde staten van Utrecht,

voorzitter, Beelaerts van Blokland

griffier, F. Meeder

Cie CEVOM 9 0 / 0 5

Bylage I

agendapunt 6

Notitie ten behoeve van de commissie CEVOM

Onderwerp: uitwerking nota Balans van het Cultuurbeleid 1988.
(Provinciaal Centrum Beeldende Kunst en verbetering organisati
kunstuitleen)

2 februari 1990

Samenvatting:

Voorgesteld wordt de oprichting van een provinciaal centrum beeldende kunst te bevorderen.

Dit centrum - een dienstverlenende organisatie - zal diverse taken, voortvloeiend uit de explosief toegenomen bemoeienis van de provincie met beeldend kunstbeleid, op zich moeten nemen. Het centrum moet ten dienste staan van organisatoren van activiteiten op lokaal niveau, moet zorgen voor informatie en documentatie ten dienste van kunstenaars en publiek en zal diverse werkzaamheden i.v.m. de eigen activiteiten van de provincie uitvoeren.

Tevens wordt voorgesteld de provinciale kunstuitleen door middel van een gestuurd "verbeterings"proces binnen vijf jaar zodanig te laten functioneren, dat de knelpunten uit de nota kunstuitleen 1988 zullen zijn weggenomen.

Een en ander is verwerkt in een (ambtelijke) notitie die in eerste instantie voorgelegd wordt aan de commissie CEVOM om te bezien of op hoofdlijnen zoveel overeenstemming is dat een definitief statenvoorstel kan worden voorbereid.

INHOUDSOPGAVE

	pagina
Inleiding	
§1 Cultuurspreiding	1
§2 Het cultuurbeleid van de provincie Utrecht	2
Voorstel	
§3 Ondersteuning en dienstverlening in het provinciaal kunstbeleid.	
. organisatorische vormgeving	4
. beeldende kunst	4
. podiumkunsten	4
. doelgroepen/cliëntsystemen	4
. een steunpunt kunsten?	5
§4 Provinciaal Centrum Beeldende Kunst	
. Inleiding	5
. Karakteristiek	5
. Doelstelling en taken	6
. Bestuur	6
. Personeel	6
. Huisvesting	6
. Financiële consequenties	7
. Tussenstand	7
§5 De provinciale kunstuitleen	
. Inleiding	7
. Ontwikkelingen	9
. Kunst lenen in de provincie Utrecht	9
. De nota kunstuitleen	10
. Voorstel	11
. Drie varianten denkbaar	11
. Keuze	12
. Kanttekeningen	14
. Financiële consequenties	14
 Bijlage: Ontwerp-statuten van de stichting provinciaal centrum beeldende kunst.	

INLEIDING

§ 1 CULTUURSPREIDING

Het cultuurbeleid heeft als doelstellingen: behoud en vernieuwing, spreiding en participatie. Dat betekent: een voorwaardenscheppend beleid voeren uit respect en zorg voor het artistieke en culturele erfgoed, uit het besef dat het noodzakelijk is voortdurend ruimte te scheppen voor culturele vernieuwing en met de opgave een brede publieke belangstelling te wekken en actieve betrokkenheid te bevorderen.

Er is een brede consensus over dit beleidsstreven. Nuchtere geesten merken daarbij op dat dat nogal wiedzus is: de doelstellingen zijn zo moeilijk te toetsen en zo nobel dat iedere weldenkende bestuurder ze onderschrijft. Het cultuurpolitieke debat betreft dan ook over het algemeen niet zozeer deze doelstellingen als wel de manier waarop en de mate waarin de overheid actief moet interveniëren. De vraag is telkens hoe begrippen als spreiding, vernieuwing vertaald kunnen worden in een concreet en samenhangend beleid. Complicerende factor daarbij is dat de drie overheden zich alle op hetzelfde terrein bewegen met niet altijd even duidelijke taakafbakeningen.

De skepsis met betrekking tot de praktische mogelijkheden om brede lagen van de bevolking te interesseren voor kunst en cultuur is de laatste jaren gegroeid.

Uit steeds meer onderzoeken komt het beeld naar voren dat maatregelen in het kader van sociale cultuurspreiding (kortingen, faciliteiten, educatieve en andere drempelverlagende activiteiten) nauwelijks vruchten afwerpen.

De sociale samenstelling van het publiek dat doorgaans tentoonstellingen, concerten en toneelvoorstellingen bezoekt is hetzelfde gebleven.

Het spreidingsbeleid lijkt in goede bedoelingen te blijven steken. Daaraan verbinden diverse auteurs en beleidsmakers de conclusie dat de norm dan maar aan de feiten moet worden aangepast en dat het beleid beperkt moet blijven tot bevordering van cultuurdeelname en publieksbereik zonder meer.

Die gevolgtrekking gaat ons te ver. Wij mogen niet blind zijn voor de feitelijke resultaten en staan dus een zakelijke benadering voor. De nadruk moet daarbij liggen op een genuanceerd spreidingsbeleid (zowel sociaal als geografisch) dat rekening houdt met de samenhang tussen productie, distributie en afname en op kennis van de markt.

Aan de andere kant mogen wij de ogen niet sluiten voor de verantwoordelijkheid van de overheid om het recht van een ieder op deelname uit te dragen en te bevorderen. Een puur markttechnische, kwantitatieve beleidsoriëntatie zou licht kunnen leiden tot bevorderen van consumentisme en de macht van het grote getal. Het is -om het eens ouderwets te zeggen - de "sociale" taak van de overheid om de burger die daar enige moeite voor wil doen in staat te stellen de kennis en vaardigheden te verwerven die nodig zijn om een eigen keuze te kunnen maken. Het is daarom dat kunstzinnige vorming en amateuristische kunstbeoefening een centrale plaats innemen in het streven, bredere lagen van de bevolking voor kunst en cultuur te interesseren.

De welvaartsstijging, het toegenomen opleidingsniveau van de bevolking en processen van min of meer spontane cultuurovername door mensen uit de stijgende middengroepen voor wie "cultureel gedrag" lifestyle is geworden zijn factoren die los van specifieke maatregelen op grond van cultuurbeleid een sterke invloed hebben uitgeoefend op de cultuurparticipatie. De deelname is over een langere periode bezien gehandhaafd en op sommige gebieden gestegen. De explosie van de laatste jaren in de belangstelling voor beeldende kunst,

opera, festivals, grote tentoonstellingen is krachtig (maar wellicht ook een korte termijn-verschijnsel).

Te vaak wordt voor het gemak vergeten dat de overheidszorg voor de productie van kunst en voor de beschikbaarheid van accommodaties (geografische spreiding) de voorwaarden heeft geschapen waardoor deelname überhaupt mogelijk is.

Conclusie van deze inleidende bespiegeling is dat wij kritisch en genuanceerd vorm zullen moeten geven aan het spreidingsbeleid.

§ 2 HET CULTURBELEID VAN DE PROVINCIE UTRECHT

De balans van het cultuurbeleid is in 1988 opgemaakt. Uw staten aanvaardden de notitie met die titel als richtsnoer voor het in de komende jaren te voeren beleid.

Geconstateerd werd dat er op vele deelgebieden van het cultuurbeleid omschikelingen hebben plaatsgevonden.

Het museaal beleid kreeg nieuwe impulsen, de kunstzinnige vorming kreeg een verzorgingsstructuur, de provinciale taak ten aanzien van de podiumkunsten werd op andere leest geschoeid en het beleid voor beeldende kunst breidde zich explosief uit.

Deze wijzigingen kwamen grotendeels tot stand als reactie op maatregelen van de rijksoverheid: wetswijzigingen, decentralisatie, bestuurlijke herverkaveling en financiële vereveningsoperaties.

De "Balans" geeft een tussenstand en schetst per onderdeel in grote lijnen een perspectief. Uitgangspunt is dat voor alle onderdelen van de provinciale bemoeienis met kunst en cultuur een twee-sporenbeleid kan gelden:

- * enerzijds het via subsidiecredieten stimuleren resp. (mede) mogelijk maken van concrete activiteiten die het lokale bestuursniveau niet (alleen) kan dragen.
- * anderzijds zorgen voor goed geoutilleerde organisaties die op provinciale schaal opereren en die kenmerkende functies vervullen zoals begeleiding, advisering, informatie en documentatie, dienstverlening en bemiddeling.

Ten aanzien van het provinciale kunstbeleid (beeldende en podiumkunst) merken wij het volgende op:

Het ene spoor, de stimulering van activiteiten door middel van subsidies, heeft in de afgelopen jaren - deels met autonome middelen (podiumkunst) en deels door de rijksbijdrage beeldende kunst - ontwikkelingskansen gekregen. De koppelsubsidies aan het U.S.O. en Centrum en de subsidies voor jeugdtheatergezelschappen Rats en Bonje (in 1984 alles bij elkaar 1,1 miljoen) maakten plaats voor een gedifferentieerd subsidiebeleid met zeer vele bestedingsdoelen en te geringe middelen. De experimenteerperiode met dit nieuwe subsidiebeleid voor de podiumkunsten wordt gevolgd door een meer op de provinciale taken en op de bevordering van continuïteit en kwaliteit toegesneden beleid. (e.e.a. is uitgewerkt in de notitie "De kunst van het kiezen '89 (CEVOM 3/1990)

De via het rijk beschikbaar gekomen middelen voor het voeren van een op kwaliteit en inkomensvorming gericht beeldend kunstbeleid zijn vanaf 1984 gestegen van rond de f 400.000,-- tot ruim 1,1 miljoen in 1988 t/m 1992. Bestedingsplannen voor de periodes 1984 t/m 1986 en 1987 t/m 1989 zijn in de staten vastgesteld.

In toenemende mate is het accent gelegd op stimulering van kunstbeleid op lokaal niveau. Bijna de helft van de beschikbare middelen werd daarvoor in het tweede bestedingsplan gereserveerd. Andere bestedingsdoelen zijn: eigen aankopen en opdrachten, projecten en presentaties van individuele kunstenaars, subsidiëring van het Grafisch Atelier en aankopen voor de provinciale kunstuitleen.

De beschikbare middelen zijn, zeker als daarbij in ogenschouw wordt genomen dat ook de gemeente Utrecht een rijksbijdrage van circa 1,3 miljoen ontvangt, voor het voeren van dit stimuleringsbeleid ten gunste van de kunstproductie zeker voldoende.

Het tweede spoor, de zorg voor goed geoutilleerde dienstverlenende/ondersteunende organisaties die op provinciale schaal opereren, moet voor de kunstensector nog goeddeels ontwikkeld worden.

De aanzetten die daarvoor zijn gegeven in de notities "Naar een steunpunt kunsten" (1987), "Uitgangspunten voor de reorganisatie van de provinciale kunstuitleen" (1988), "De organisatie van het cultuurbeleid en de plaats van de provinciale kunstuitleen daarbinnen" (1988) en tenslotte "De kunst van het kiezen" (1989) zijn besproken in de commissie CEVOM.

De constatering dat er van aanzienlijke lacunes sprake is werd gedeeld en het algemene streven om dienstverlening en ondersteuning voor de kunsten op te tuigen ondervindt op zichzelf bijval. Op de invulling komt het aan.

VOORSTEL

§ 3 ONDERSTEUNING EN DIENSTVERLENING IN HET PROVINCIALE KUNSTBELEID.

Bij de organisatorische vormgeving van het beleid wordt o.a. gestreefd naar samenhang, effectiviteit en efficiëntie. In theorie kan een grove verdeling in twee sectorale clusters gemaakt worden: de sector cultureel erfgoed en de sector kunsten.

Hetgeen beleidsmatig als een eenheid kan worden beschouwd is niet altijd ook organisatorisch in één verband onder te brengen.

Beeldende kunst, theater, muziek, dans zijn wel alle disciplines van de kunsten, maar onderling verschillen productie-, distributie- en afnamepatronen sterk. Er moet gezocht worden naar op maat gesneden oplossingen, die voor gebruikers herkenbaar zijn. Waar dat zinvol is (rendement oplevert) kan gekeken worden naar samenwerkingsmogelijkheden/ vorming van netwerken. De functies waarvoor een passende organisatorische oplossing moet worden gevonden zijn niet simpelweg te kwalificeren als tweedelijnswerk. Het zijn mengfuncties, waarbij elementen van de steunfunctie worden gecombineerd met dienstverlening en uitvoerende activiteiten.

Beeldende kunst

De provincie voert een gedifferentieerd subsidiebeleid op het terrein van de beeldende kunst en probeert ook zelf het goede voorbeeld te geven door opdrachten te verstrekken en aankopen te doen (collecties voor de kunstuitleen, voor het provinciehuis en de collectie moderne tekenkunst).

Het stimuleringsbeleid in de richting van gemeenten en non-profitorganisaties, de subsidiëring van projecten en presentaties van individuele kunstenaars en de uitvoering van de eigen provinciale initiatieven kan niet op samenhangende, effectieve en efficiënte wijze gestalte krijgen zonder nadere instrumentatie. Zowel voor algemeen ondersteunende functies als bemiddeling en begeleiding, voorlichting en documentatie ten behoeve van kunstenaars, publiek en lokale overheden resp. non-profitorganisaties, als voor het op verantwoorde wijze selecteren, registreren, beheren en voor de gebruikers en voor een algemeen publiek toegankelijk maken van met de beeldende kunstgelden verworven en te verwerven eigen provinciale bezit, zijn op de praktijk toegesneden oplossingen nodig.

Podiumkunsten

Ook ten aanzien van de podiumkunsten wordt een gedifferentieerd subsidiebeleid gevoerd. Ook hier is er een behoefte aan nadere instrumentatie. In de notitie "De kunst van het kiezen" is meer samenhang en coördinatie bepleit voor het provinciale spreidingsbeleid.

Anders dan bij het beeldend kunstbeleid is hier geen sprake van eigen uitvoerende activiteiten.

Doelgroepen/clientsystemen

Het gaat om ondersteunende, dienstverlenende en uitvoerende functies ten behoeve van:

- organisatoren van activiteiten op lokaal niveau
- kunstenaars en publiek
- eigen provinciale activiteiten

Een steunpunt kunsten?

De door ons eerder geopperde gedachte van een geïntegreerd steunpunt kunsten waarin de diverse functies op de gebieden van professionele kunsten, kunstzinnige vorming en amateuristische kunstbeoefening zouden moeten worden samengebundeld, laten wij los. Wij richten de aandacht op de totstandkoming van een provinciaal centrum beeldende kunst en op de verbetering van de organisatie van de provinciale kunsttuleen.

Voor de behoefte aan samenhang en coördinatie bij de bemiddeling, circuitvorming en informatievoorziening ten behoeve van de podiumkunsten hebben wij in de notitie "De kunst van het kiezen" op een tijdelijke oplossing aangedrongen: een voorlopige onderbrenging bij het provinciaal servicebureau voor jeugd en jongeren.

§ 4 PROVINCIAAL CENTRUM BEELDENE KUNST

Inleiding

De bemoeienis van de provincie met beeldende kunst is de laatste jaren explosief gegroeid. In die periode (vanaf 1984) voltrok zich het proces van verandering van de organisatiestructuur voor het provinciale welzijnsbeleid. Nieuwe structuren voor planning, advies, belangenbehartiging, pleitbezorging, overleg, onderzoek en overige (steun)functies werden opgetuigd. Hun functioneren werd onlangs geëvalueerd. Voor de culturele sector stellen wij wijzigingen voor met betrekking tot de adviesfunctie (CEVOM-2 1990). Wij constateren dat het pakket steunfuncties ontoereikend is.

De opheffing van het Cultureel Service Bureau in 1987 heeft als gevolg gehad dat de tot dan toe wel uitgevoerde steun- en servicefuncties werden stilgelegd of provisorisch werden ingevuld.

In afwachting van (de besluitvorming over) vervangende voorzieningen moesten hier en daar noodverbanden worden gelegd om de cultuurprioriteit in ons Collegeprogramma concreet inhoud te geven en om aan de verplichtingen van de rijksbijdrageregeling te kunnen voldoen.

De adviescommissie beeldende kunst moest -in tegenspraak met het principe van scheiding tussen advies en uitvoering - worden ingeschakeld bij de begeleiding van kunstopdrachten en de advisering van gemeenten en non-profit instellingen.

Voor de organisatie van de aankopen voor de kunsttuleen werd het bureau Art & Policy ingeschakeld en de dienst WEB vervult tal van uitvoerende taken die door het tijdsbeslag de ontwikkeling van beleid in de weg staan (voorlichting, verwijzing, aankopen, beheer kunstbezit, projectorganisatie etc.).

Karakteristiek

Het college is van oordeel dat gezorgd moet worden voor een instelling, die het noodzakelijke complement kan vormen van het in de laatste jaren vooral via het instrument subsidiëring in gang gezette beleid.

De organisatie staat ten dienste van de provinciale overheid, de Utrechtse gemeenten en non-profit organisaties, de beeldende kunstenaars en de provincie en het publiek.

Doelstelling en taken

Doelstelling moet zijn de productie en spreiding van beeldende kunst in de provincie te ondersteunen en de publieke belangstelling te bevorderen.

De taken kunnen in een drietal clusters worden onderscheiden:

-advisering, bemiddeling en begeleiding (stimulering gemeentelijk kunstbeleid, ontwikkelingsadviezen aan gemeenten en non-profitorganisaties met betrekking tot aankoop- en opdrachtbeleid, adviezen, en voorlichting aan kunstenaars en publiek.)

-organisatie en ondersteuning (zakelijke dienstverlening aan kunstenaars, beelddocumentatie, adressenbestanden, uitleen tentoonstellingsmaterialen, ondersteuning van derden bij de organisatie van projecten en exposities, registratie, documentatie en beheer provinciaal kunstbezit.)

-ontwikkeling (organisatie van projecten, discussiebijeenkomsten op eigen initiatief.)

Bestuur

Wij gaan uit van het beginsel dat de uitvoering van steunfunctiewerkzaamheden primair de verantwoordelijkheid is van het particulier initiatief. De stichtingsvorm lijkt ons het meest aangewezen constructie.

De stichting zal in onze visie moeten worden bestuurd door deskundigen (zowel bestuurlijk, organisatorisch als kunstinhoudelijk).

De invloed van de provincie, lokale overheden en het veld van betrokkenen in de cultuursector op de samenstelling van het bestuur moet in de statuten zijn gegarandeerd. Te denken valt aan een benoemingsadviescommissie en een open sollicitatieprocedure, zoals dit ook het geval is bij de benoeming van leden voor de adviescommissie beeldende kunst. Bijgevoegde ontwerpstatuten zijn bedoeld als leidraad voor de discussie in uw commissie.

Personeel

Voor een adequate opbouw van de dienstverlenende functies zal naar onze mening de volgende formatie minimaal noodzakelijk zijn:

0,8 medewerker belast met begeleiding, bemiddeling en advisering, tevens bureaucoördinator	f 79.200,-
0,8 medewerker systeembeheer, informatievoorziening, en documentatie	f 52.200,-
1,1 formatieplaats secretariaat, administratieve ondersteuning, voorlichting en onderhoud en techniek	f 62.875,-
reis- en verblijfkosten	f 12.000,-
	<hr/>
	f206.275,-

Huisvesting

Gezocht moet worden naar geschikte representatieve huisvesting op een centraal, voor het publiek duidelijk herkenbaar, punt waarin het service- en documentatiecentrum kan worden ondergebracht, dat voor het gezicht van de instelling een belangrijke rol vervult.

Wij gaan ervan uit dat de gemeente Utrecht, gelet op de daar aanwezige culturele infrastructuur en de concentratie van beeldende kunstenaars, het meest voor de hand ligt.

Financiële consequenties

Vaste lasten

Personeelskosten	f 206.275,-
Huisvesting	f 40.000,-
Bureau/organisatie	f 30.000,-
Activiteiten *	f 25.000,-
Onvoorzien (opbouwfase)	f 10.000,-
	<hr/>
	f 311.275,-

* Uitgangspunt is dat met dat budget op bescheiden wijze ook eigen initiatieven kunnen worden ontplooid.

Het centrum zal slagvaardig moeten kunnen opereren en zich zeker in de opbouwfase op een aansprekende wijze moeten kunnen presenteren. Juist ten einde bij de potentiële cliënten vertrouwen te wekken in de kwaliteit die van de dienstverlening mag worden verwacht is het nodig, dat de stichting eigen initiatieven ontplooit en niet alleen met raad maar ook met daad initiatieven van derden ondersteunt.

Projecten, organisatie tentoonstellingen e.d. in opdracht van provincie of derden moeten in aparte projectbegrotingen worden vertaald.

Tussenstand

Wij onderkennen het belang van een goed opgezette dienstverlenende organisatie voor de beeldende kunst. Hierboven hebben wij in grote trekken beschreven hoe wij ons de opzet van een dergelijk centrum voorstellen. De ramingen laten zien, dat in ieder geval ruim f300.000,- nodig is om een goede start mogelijk te maken. Hoewel er tegenover bepaalde vormen van dienstverlening uiteraard inkomsten mogelijk zijn lijkt het ons in de beginfase niet verstandig daar te hoge verwachtingen van te koesteren. We zullen eerst nader ingaan op de organisatie van de provinciale kunstuitleen.

§ 5 DE PROVINCIALE KUNSTUITLEEN

Inleiding

Wat in de vijftiger jaren op initiatief van Pieter Kooistra, beeldend kunstenaar uit Amsterdam is begonnen als een bescheiden eenmansbedrijfje, is in de afgelopen decennia uitgegroeid tot een wijd verbreid fenomeen: het uitleenen van kunst.

Korte historische schets: S.B.K.'s en artotheken

In de tweede helft van de zestiger jaren ontstaan in den lande steeds meer uitleencentra, die het principe van Kooistra op grotere schaal gaan toepassen: de S.B.K.'s (Stichtingen Beeldende Kunst).

Kunstenaars geven hun werk in beheer aan de kunstuitleen. Dit werk kan tegen een bepaald bedrag worden geleend door particulieren, bedrijven en instellingen.

Van het bedrag dat de abonnees betalen wordt een deel gereserveerd als kooptegoed.

De abonnee kan dit spaarbedrag besteden voor de aankoop van een kunstwerk uit de collectie. De kunstenaars ontvangen voor het beschikbaar stellen van

nun werk een huurvergoeding. De doelstelling van de SBK-kunstuitleen is: Het door middel van verhuur bevorderen van de verkoop van beeldende kunst.

In het midden van de zeventiger jaren ontstaat naast de S.B.K.'s een ander soort instellingen: de Artotheken.

Deze richten zich op het uitlenen van B.K.R.-werk (kunstwerken die door de gemeenten zijn verworven ingevolge de Beeldende Kunstenaarsregeling).

B.K.R.-werken worden niet verkocht. Doel van de artotheken is: spreiding en educatie.

In de provincies Drenthe en Utrecht ontstaat een verwant initiatief: samenwerkingsverbanden van de provinciale bibliotheek centrale en de provinciale culturele raad gaan ook kunst uitlenen. In deze provincies zijn in die tijd geen S.B.K.'s actief. Er zijn ook geen gemeentelijke artotheken.

De collecties worden aanvankelijk gevormd uit schenkingen van bedrijven en instellingen en worden op bescheiden wijze aangevuld door middel van provinciale subsidies. Hetgeen met provinciale middelen is aangekocht blijft eigendom van de provinciale overheid. De uitlening geschiedt via openbare bibliotheken.

Subsidiëring

Vanaf 1973 trekt de rijksoverheid zich een zekere verantwoordelijkheid aan voor het kunstuitleenfenomeen. Erkend wordt dat uitleen een bruikbaar instrument is in het kunstbeleid.

Het rijk gaat aan de S.B.K.'s subsidie verlenen voor de collectievorming. Voorwaarde daarbij is dat de lagere overheden de zorg voor de exploitatie van de uitleeninstellingen op zich nemen.

Dat is in diverse gemeenten reeds het geval.

De verdeling van het rijkssubsidie en de verantwoording van de bestedingen wordt in 1973 opgedragen aan de landelijke federatie die de S.B.K.'s overkoepelt. De artotheken vallen buiten de subsidiemogelijkheden.

De rijkssubsidieregeling wordt ingetrokken en - in de lijn van het bredere streven naar decentralisatie - vervangen door een tijdelijke regeling die erin voorziet dat de lokale overheden subsidie krijgen voor de collectievorming. Voorwaarde is een verordening waarin exploitatie, inschakeling onafhankelijke deskundigheid etc. worden geregeld.

Artotheken zijn vanaf dat moment niet meer van subsidiëring uitgesloten. Basis voor de berekening is niet meer - zoals voorheen - het aantal abonnees van de instelling, maar het aantal inwoners in het werkgebied van de betreffende lokale overheid. (minimaal 30.000 inwoners)

Er is ook de mogelijkheid subsidie aan te vragen voor een op regionaal of provinciaal niveau georganiseerde uitleenfunctie.

Met het oog op die mogelijkheden hebben uw staten in 1980 een tijdelijke verordening kunstuitleen vastgesteld.

Het werkgebied was in de verordening "gelijk aan het grondgebied van de provincie Utrecht, met uitzondering van het grondgebied van die gemeenten die een zelfstandige kunstuitleen hebben verwekelijkt."

In de jaren 1980 tot en met 1984 heeft de Utrechtse provinciale kunstuitleen zijn collectie met rijksmiddelen aanzienlijk kunnen uitbreiden. (met uitzondering van 1983, het jaar waarin het rijk alle voor de kunstuitleen bestemde middelen gebruikt voor de reorganisatie van het orkestenbestel).

Sinds 1984 is de Tijdelijke Bijdrageregeling Provinciale Bevordering Beeldende Kunst van kracht. De provincies en de vier grote gemeenten worden in staat gesteld een op kwaliteit gestoeld beleid voor de productie en spreiding van beeldende kunst te voeren.

Vergroting van de mogelijkheden van inkomenvorming voor kunstenaars is daarbij het beoogde effect.

Parallel daaraan wordt de opheffing van de Beeldende Kunstenaars Regeling voorbereid.

Een deel van de vrijkomende middelen wordt toegevoegd aan het budget voor de eerder genoemde tijdelijke bijdrageregeling.

De provincie heeft sinds 1984 met een deel van de gelden van de rijksbijdrageregeling de aankopen voor de kunstuitleen kunnen voortzetten.

Ontwikkelingen

In den lande vervagen langzamerhand de verschillen in opzet en werkwijze tussen de S.B.K.'s en de artotheken. Artotheken kopen en huren nu ook op de vrije markt en gaan over tot het "leen-spaar-koop-systeem" waarmee de S.B.K.'s zoveel succes hebben geboekt. S.B.K.'s huren niet meer alleen, maar kopen ook. BKR werk wordt soms door gemeenten overgedaan aan S.B.K.'s. Bijna overal is een abonnementensysteem ingevoerd met twee mogelijkheden: alleen lenen of lenen met spaar-/kooptegoed.

Het publieksbereik van de uitleeninstellingen groeit de laatste jaren sterk (gemiddeld circa 15% extra abonnementen per jaar).

Er is bij de instellingen een groeiende behoefte aan afstemming van uitleenvoorwaarden en tarieven, afspraken over de hoogte van vergoedingen aan kunstenaars, over de organisatie van aankoopronde, de uitwisseling van collecties etc.

Het Landelijke Bureau Kunstuitleen - opgericht in 1989 - ijvert als brancheorganisatie voor "eenheid in verscheidenheid".

Kunst lenen in de provincie Utrecht

Ook in deze provincie zijn er verschillende organisaties die zich met kunstuitleen bezighouden.

De provinciale artotheek en de Artotheek Amersfoort bestaan al sinds het midden van de jaren zeventig.

De gemeente Utrecht heeft in 1986 een eigen Kunstuitleencentrum opgericht. Langer reeds functioneert in Utrecht de commerciële organisatie Art Lease. Onlangs werd in Soest een stichting opgericht die zich het uitlenen van kunst ten doel stelt.

De provinciale artotheek is een initiatief van de Provinciale Bibliotheek Centrale en de Stichtse Culturele Raad. In 1973 werd gestart met een collectie van 75 werken, beschikbaar gesteld door de bierbrouwerij Breda. Andere schenkers volgden.

Ook de provincie sloot zich bij het initiatief aan. Op basis van eenvoudige afspraken - soms vastgelegd, vaker achteraf gesanctioneerd - ontstond in de praktijk een samenwerking tussen P.B.C, S.C.R. en provincie.

In 1980 werd de "Tijdelijke verordening kunstuitleen provincie Utrecht" van kracht. Het provinciaal bestuur fungeerde als rechtspersoon die bij het rijk subsidies aanvraag voor de verwerving van kunstwerken voor de collectie.

Het bezit heeft zich - voor een deel door schenkingen, voor een deel met autonome provinciale middelen - aanvankelijk stap voor stap uitgebreid.

Met de toekenning van rijksmiddelen vanaf 1980 kon de collectie aanzienlijk groeien. (tot ± 3500 werken anno 1990, exclusief de in diverse grotere bibliotheken toegevoegde gemeentelijke BKR collectie).

Uitleen via bibliotheken is kenmerkend voor de Utrechtse variant. Gebruik werd gemaakt van de infrastructuur van bij de P.B.C. aangesloten bibliotheken en van zelfstandige openbare bibliotheken. Hoewel uitleen via het openbaar bibliotheekwerk op zich op meer plaatsen in het land voorkomt (gemeentelijke artotheken) zijn Drenthe en Utrecht de enige provincies waar de P.B.C. een rol vervult.

In Drenthe zijn er in de loop der jaren overigens wel wijzigingen doorgevoerd. Waren er eerst 13 uitleenpunten in bibliotheken, anno 1989 zijn er 5 vaste uitleenpunten gehuisvest in bibliotheken en culturele centra en is er een kunstbus die 9 kleinere plaatsen in de provincie eens per 14 dagen aandoet met een collectie van 200 werken (collectie 4200 werken, waarvan de helft provinciaal eigendom). Er zijn 1500 leners, waaronder 120 bedrijven en instellingen (grootgebruikers).

De Utrechtse artotheek heeft 22 uitleenpunten waarover de collectie wordt gedistribueerd.

Er zijn anno 1989 ±1500 particuliere leners.

De P.B.C. verzorgt het beheer, de registratie en de distributie van de collectie, het Cultureel Service Bureau was tot zijn opheffing ultimo 1987 belast met het verzorgen van de aankopen (secretariaat, selectiecommissie, adressenbestand, organisatie aankoopronde) en met diverse andere met de kunstuitleen samenhangende activiteiten.

De werkelijke exploitatiekosten van de kunstuitleen bleven goeddeels ver-sluierd, want verdisconteerd in de algemene apparaatskosten van P.B.C. en in die van (achtereenvolgens) Stichtse Culturele Raad / Raad C.V.O. / cultureel servicebureau.

Van meet af aan heeft in de afspraken tussen de drie partners centraal gestaan dat het moest gaan om een laagdrempelige voorziening - dus lage tarieven per uitlening per maand - en een zo eenvoudig mogelijke opzet.

De nota kunstuitleen

In 1988 brachten wij de nota "Uitgangspunten voor de reorganisatie van de provinciale kunstuitleen" uit.

Wij waren en zijn om twee redenen van mening dat de opzet van het in de praktijk gegroeide systeem aan herziening toe is: enerzijds omdat één der partners was opgeheven, anderzijds omdat wij een aantal knelpunten signaleerden, die een doelmatig functioneren van de artotheek als instrument in het provinciale kunstbeleid in de weg staan. Hoofdpijnen in de nota waren de noodzaak van een aparte rechtspersoon en een meer geconcentreerde spreiding.

Wij verwachten van een omvorming in die richting betere mogelijkheden om slagvaardig in te spelen op de gewijzigde omstandigheden.

Onze nota ondervond bij sommige betrokkenen een enthousiast onthaal (met name de beroepsorganisaties van beeldende kunstenaars en de gemeenten die werden beschouwd als concentratieplaats in het netwerk van uitleenvestigingen reageerden instemmend). De P.B.C. en de raad C.V.O. reageerden vooral kritisch. Bij de bespreking in de commissie CEVOM werd aangedrongen op nader overleg met de P.B.C. De meerderheid van de commissie was er vooralsnog niet van overtuigd dat het voorstel zou leiden tot verbetering.

Centraal in de nota stond de idee van geconcentreerde spreiding.

Een meer effectief en efficiënt beleid werd verwacht van een organisatiemod-
del waarbij het aantal uitleenpunten zou worden gereduceerd van 22 tot 5 en

waarbij de kleine vestigingen in vele kleine bibliotheken een andere functie zouden krijgen. Versnippering van de uitleencollectie over zoveel punten stond naar onze mening een doeltreffend functioneren in de weg. De P.B.C. en de raad C.V.O. ondersteunden op zich wel onze visie dat de kunstuitleentaak in één organisatie moet worden ondergebracht. Ook het idee van versterking van enige uitleenpunten - en meer geconcentreerde spreiding dus - werd in beginsel door P.B.C. en raad C.V.O. onderschreven. Het zou echter gecombineerd moeten blijven met handhaving van het huidige fijnmazige netwerk.

Voorstel

Wij zijn er in onze verdere gedachtenbepaling vanuit gegaan dat gezocht moet worden naar modaliteiten waarbinnen voor de P.B.C. en de bibliotheken een duidelijke rol blijft weggelegd.

Verschillende varianten zijn denkbaar:

1. De P.B.C. wordt één der kunstuitleencentra die bij de provincie subsidies voor de vererving van kunstwerken kunnen aanvragen. Instellingen in gemeenten boven de 30.000 inwoners die voldoen aan bepaalde voorwaarden alsmede de P.B.C. die in dit verband kan gelden als aanvraagster namens de vele kleine gemeenten waar een uitleenpunt is gevestigd, kunnen jaarlijks bij de provincie aankloppen voor een provinciale subsidie. De P.B.C. blijft zich op de tot nu toe gebruikelijke wijze bezig houden met kunstuitleen en kan daar zelf de volledige verantwoordelijkheid voor dragen. Bovendien kan de P.B.C. op verzoek van de zelfstandige centra de uitleenadministratie voor hen voeren (tegen vergoeding) en overeenkomsten sluiten over circulatie van de diverse collecties. Er zijn (met uitzondering van stad Utrecht) 7 gemeenten met een inwonertal boven de 30.000. Per aanvraagster kan bij voorbeeld f 50.000,- per jaar ten laste van de rijksbijdrage beeldende kunst beschikbaar worden gesteld. Een en ander dient duidelijk in een verordening te worden vastgelegd. Als overgangsmaatregel kan worden bepaald dat de collectie (3.500 werken, eigendom provincie) die er nu is, voor een deel bij de P.B.C. blijft en voor een ander deel dient als startcollectie voor zelfstandige uitleencentra (met overdacht eigendom). Het accent wordt daarmee verlegd van (mede)verantwoordelijkheid voor een uitvoerende taak naar bestuur op afstand. Voor de gemeenten die zelf actief beleid willen voeren, kan dit model als aantrekkelijk worden beschouwd. Zij zijn zelfstandig. De andere kant van de medaille is dat zowel de P.B.C. als de subsidievragende gemeenten geheel zelf verantwoordelijk worden voor de exploitatie. Te verwachten is, dat versnippering van management en onderlinge concurrentie in plaats van samenwerking zullen ontstaan.
2. Het op te richten Provinciale Centrum Beeldende Kunst wordt de verantwoordelijke rechtspersoon voor de kunstuitleen. De eigendom van de collectie wordt overgedragen aan de nieuwe stichting. De P.B.C. wordt gevraagd bepaalde taken op het gebied van beheer, administratie, vervoersdienst etc. te verrichten voor rekening van de nieuwe stichting. De verantwoordelijkheid voor het beleid berust bij het nieuwe centrum dat uiteraard via subsidievoorwaarden gedwongen kan worden rekening te houden met beleidswensen van de provincie. Deze constructie biedt het een voordeel dat het beleid gevormd kan worden in samenhang met andere steun- en servicefuncties voor de kunsten ten behoeve van het lokale bestuursniveau.

Nadeel is dat van de in de praktijk gegroeide expertise en faciliteiten van de P.B.C. een te beperkt gebruik wordt gemaakt. Te voorzien is bovendien dat de nieuwe stichting in haar opbouwfase teveel tijd en aandacht moet steken in de kunstuitleen. Ten opzichte van kunstenaars en uitleenpunten in de provincie tenslotte werkt deze constructie mogelijk verwarrend.

3. De collectie blijft provinciaal eigendom en de provincie belast de P.B.C. met het uitvoeren van taken in het kader van de kunstuitleen. Het beleid wordt geformuleerd door de provincie.
In een aparte subsidiebeschikking worden de voorwaarden vastgelegd waaronder de P.B.C. wordt gesubsidieerd.
Zo kan het beleid worden gestuurd in de richting die de provincie wenselijk acht. De toedeling van middelen voor uitbreiding/vernieuwing van de collectie wordt afhankelijk gemaakt van de geboekte resultaten met betrekking tot beleidswensen.
Voordeel van deze constructie is dat wordt aangesloten bij de in de praktijk gegroeide verantwoordelijkheden die de P.B.C. op zich heeft genomen.
Mogelijk nadeel is de relatief geïsoleerde positie die de kunstuitleen beleidsmatig inneemt in de P.B.C.-organisatie. Daarin zou kunnen worden voorzien door instelling van een begeleidingscommissie.

Keuze

Wij zijn van mening dat aan variant 3 de voorkeur moet worden gegeven. Wij willen proberen de idealen van een fijnmazige spreiding in overeenstemming te brengen met eisen van doelmatigheid, publieksbereik en financiële en organisatorische uitvoerbaarheid.
Het lijkt ons daarbij redelijk een termijn van maximaal 5 jaar in acht te nemen, waarbinnen het systeem zodanig moet zijn geprofessionaliseerd dat de in de nota kunstuitleen genoemde knelpunten zijn weggenomen. De taakstelling van de P.B.C. als dienstverlenende organisatie en het aanwezige apparaat (een distributienetwerk, een registratiesysteem, vervoersdienst, opslagruimte etc.) bieden voordelen die wij willen blijven benutten. *Conditio sine qua non*: een betere bewerktuiging van de P.B.C. voor deze specifieke taak met menskracht en middelen, een duidelijke sturing van het verbeteringsproces, (dat in fasen en met tussentijdse evaluaties moet worden doorgevoerd) en medewerking van de in de nota kunstuitleen genoemde zelfstandige bibliotheken respectievelijk hun gemeentebesturen.
Uitgangspunt is gedurende deze vijf jaren een spreidingsmodel waarbij maximaal 24 van de 47 bibliotheekvestigingen in de provincie zijn betrokken (bevriezing van het huidige aantal, plus de voorziene uitbreiding met twee nieuwe concentratiepunten: Voor de duidelijkheid: de concentratiepunten zijn Veenendaal, Zeist, Nieuwegein en Woerden.
Wij willen als perspectief voor de toekomst het uitwisselbaar maken van de collecties van respectievelijk provincie, gemeentelijk uitleencentrum beeldende kunst Utrecht en artotheek Amersfoort bevorderen.
Dat vergt uiteraard een harmonisatie in prijsstelling, aankoopvoorwaarden e.d.

Indien met het door ons aanbevolen alternatief 3 wordt ingestemd dienen de volgende stappen te worden gezet:

1. Subsidiebeschikking waarin worden geregeld
 - a. aanwijzing P.B.C. als verantwoordelijke organisatie voor het beheer en de distributie van de provinciale uitleencollectie.

- b. de algemene voorwaarden betreffende de organisatie, (personeel, huisvesting, administratie) de collectie, (de selectie van kunstwerken door een commissie van deskundigen), de abbonementstarieven en uitleenreglementen, de zakelijke relatie met kunstenaars (aankoopprocedures, huurvergoedingen respectievelijk te berekenen commissie bij verkoop van werk), betreffende de indiening van werkplan en begroting en betreffende de dienstverlening aan bij de P.B.C. aangesloten respectievelijk zelfstandige bebibliotheken.
2. Uitwerken van de bovengenoemde voorwaarden in reglementen en overeenkomsten van dienstverlening, te hanteren door de P.B.C. in z'n relaties met afnemers
3. Volmacht aan P.B.C. tot verkoop van werken uit de collectie.
4. Aanstelling voorbereiden van een beroepskracht bij de P.B.C. die tot taak krijgt het beheer en de distributie over de uitleenpunten te coördineren, de aankoopzaken in technisch organisatorische zin te begeleiden, de deskundigheidsbevordering van personeel in de bibliotheken te organiseren, werkzaamheden met betrekking tot presentatie en educatie te verrichten, beleidsrelevant materiaal te verzamelen en bewerken in verband met gewenste omvang en diversiteit van de collectie in relatie tot de wensen van het publiek.
5. Opstelling door de P.B.C. van een meerjarenplan waarin de financiële en organisatorische consequenties worden berekend van de beoogde groei van de collectie gerelateerd aan gegevens over publieksbereik per uitleenpunt en in totaal.
 - a. Als vertekpunt voor de concentratie-uitleen geldt dat binnen 3 jaar een basisbestand uit de provinciale collectie beschikbaar moet komen van minimaal 500 werken, een en ander indien en voorzover op lokaal niveau aldaar gezorgd wordt voor een beroepskracht voor 18 uur per week, een ingerichte uitleenruimte van minimaal 100 vierkante meter en een expositieruimte van minimaal 50 vierkante meter.
In het meerjarenplan zal dus prioriteit moeten worden gegeven aan bevoorrading van de huidige vestigingen Nieuwegein en Veenendaal en aan de nieuwe vestigingen Zeist en Woerden. In Nieuwegein en Zeist zijn gemeentelijke kunstnota's gepubliceerd waarin uitdrukkelijk met de concentratie-uitleen is rekening gehouden, ook in financiële zin. In Woerden bestaat een duidelijke beleidsintentie. Een kunstnota is in voorbereiding.
 - b. Als maximum collectie voor de overige gewone uitleenpunten dient de P.B.C. uit te gaan van 250 werken per vestiging. De beschikbare ruimte en outillage en de ervaringen met de aantallen abonneerders dienen maatgevend te zijn in het distributiebeleid.
Een grove schatting op dit moment wijst uit dat met de huidige collectie van ± 3500 werken in ieder geval bereikt kan worden dat de vier concentratie-uitleen prioriteit krijgen (4x 500 = 2000).
 - c. Voorts zal in de berekeningen uitgegaan moeten worden van een verhoging van de eigen inkomsten door invoering van een tweeledig abonnementsysteem (lenen en lenen met spaartegoed).
De P.B.C. gaat uit van een leenvergoeding van f 5,- per maand als maximum. De landelijke federatie kunstuitleen hanteert een minimum bedrag van f 6,- per maand voor een gewoon abonnement en een minimum bedrag van f 10,- per maand voor een abonnement met spaartegoed).
Aangegeven dient te worden hoe de inkomsten voor de exploitatie bestemd worden. Wij gaan er analoog aan de subsidieregeling welzijn van uit dat behoud van -een deel van- de inkomsten als een prikkel kan werken voor een meer bedrijfsmatig en marktgericht beleid.
6. Het opstellen van een werkplan en jaarbegroting voor 1991.

Kanttekeningen

-Collectie

In besprekingen op ambtelijk niveau is duidelijk geworden dat de P.B.C. uitgaat van de wenselijkheid de collectie op termijn tot 7500 werken uit te breiden.

Hoewel het uiteraard mogelijk is ten laste van de rijksbijdrage beeldende kunst aanzienlijke injecties te geven, zal - gelet op ervaringen elders - voorzichtigheid moeten worden betracht bij het in korte tijd aankopen of (dat is een "goedkoper" alternatief) inhuren respectievelijk in huurkoop (op afbetaling dus) verwerven van kunstwerken. Bij de door de P.B.C. voorgestane forse uitbreiding van de collectie kan de handhaving van kwaliteitsnormen onder hoge druk komen te staan. De organisatorische moeilijkheden moeten ook niet worden onderschat.

Op grond van de onderbouwing in het door de P.B.C. op te stellen meerjarenplan voor de kunstuitleen doen wij nadere voorstellen bij gelegenheid van de vaststelling van een nieuw bestedingsplan beeldende kunst (verdeling over diverse bestedingsdoelen van de rijksbijdrage).

-Sturing via subsidievoorwaarden c.a.

De P.B.C. ondersteunt ons uitgangspunt dat de provincie als beleidsbepalende instantie duidelijk richting geeft aan het spreidingsbeleid.

De relatie tussen P.B.C. en uitleenpunten wordt vastgelegd in een overeenkomst van dienstverlening waarin de door de provincie te stellen voorwaarden en eisen zijn opgenomen. De P.B.C. is voorstander van in de gehele provincie te hanteren gelijke regels ten aanzien van uitleenvoorwaarden, tarieven, spaarregelingen en aankoopvoorwaarden.

-Commercialisering

De P.B.C. kan zich niet verenigen met een commerciële opzet van de kunstuitleen. Uiteraard dient er wel een gezonde financiële basis te zijn waaraan ook de lener zijn deel betaalt.

In de ambtelijke gesprekken is aangedrongen op de verzameling van meer en betere managementinformatie om sturing van het verbeteringsproces mogelijk te maken en inzicht te krijgen in de werkelijke exploitatiekosten.

Financiële consequenties

De kosten van de kunstuitleentaak worden -afgezien van hetgeen uit het op te stellen meerjarenplan blijkt- door de P.B.C. begroot op f 133.500,-

1. personeel (medewerker 40 uur)	f 82.000,-
2. administratieve ondersteuning, catalogiseren, administreren	f 16.000,-
3. huisvesting, inclusief overhead	f 19.000,-
4. transportkosten	f 7.500,-
5. reparaties	f 9.000,-
	<hr/>
	f 133.500,-

Er is f. 30.700,- beschikbaar op begrotingspost 08.302.02 (servicetaken C.V.O.), f. 23.200,- op begrotingspost 08.214.03 (beheer kunstuitleen P.B.C.) en de circa f. 80.000,- (7% van de rbr) voor alle uitvoeringskosten verbonden aan de toepassing van de tijdelijke bijdrageregeling beeldende

kunst. Een deel daarvan kan rechtstreeks toegerekend worden aan de uitvoering van taken t.g.v. de provinciale kunstuitleen. Tijdens de vaststelling van de prioriteitenlijst CEVOM bij de begroting 1990 werd reeds vooruitgelopen op de te verwachten meerkosten van een centrum BK/kunstuitleen. Onder de structurele posten werd als 2e prioriteit f. 250.000,-- opgenomen.

Ontwerp-statuten van de stichting "Provinciaal Centrum Beeldende Kunst"

NAAM, ZETEL, DUUR

Artikel 1

De stichting draagt de naam.....

Zij is gevestigd te.....

Zij is opgericht voor onbepaalde tijd.....

DOEL EN MIDDELEN

Artikel 2

De stichting heeft tot doel het bevorderen van productie en spreiding van beeldende kunst in de provincie Utrecht.

Artikel 3

De stichting tracht haar doel te bereiken door:

1. het verlenen van diensten aan Utrechtse kunstenaars, het provinciaal bestuur, gemeentebesturen, non-profit organisaties en particulieren bij de uitvoering van activiteiten die een publiek belang hebben
2. het geven van voorlichting over beeldende kunst
3. het adviseren en bemiddelen bij aankopen, verkopen, opdrachten en tentoonstellingen
4. het ontwikkelen en in stand houden van een documentatie- en informatiefunctie ten behoeve van activiteiten zoals genoemd onder a, b, en c
5. het initiëren van activiteiten die van belang zijn voor de ontwikkeling van en de publieke discussie over beeldende kunst

VERMOGEN

Artikel 4

Het vermogen van de stichting wordt gevormd door donaties en subsidies van overheidsinstanties en andere subsidiërende instanties, schenkingen en legaten en andere verkrijgingen en baten.

BESTUUR

Artikel 5

1. Het bestuur van de stichting bestaat uit ten minste 5 en ten hoogste 7 leden.
2. Het aantal bestuursleden wordt door het bestuur bepaald.
3. De leden worden maximaal twee periodes van elk drie jaar door het bestuur benoemd.
4. De leden worden benoemd op basis van de volgende deskundigheden:
 - bestuurlijke en organisatorische deskundigheid
 - financieel-economische deskundigheid
 - deskundigheid op het terrein van de beeldende kunsten
 - deskundigheid op het gebied van informatievoorziening, marketing en public relations
5. Vóór de benoeming van ieder lid stelt het bestuur een profielschets op, die algemeen bekend wordt gemaakt en waarop kandidaten kunnen solliciteren.

6. De leden worden benoemd met inachtneming van het bepaalde in lid 4 van dit artikel op voordracht van een benoemingsadviescommissie waarin zijn vertegenwoordigd:
 - een lid voorgedragen door de afdeling Utrecht van de Vereniging van Nederlands Gemeenten
 - een lid voorgedragen door rechtspersoonlijkheid bezittende organisaties van beeldende kunstenaars
 - een lid namens het bestuur van de stichting
7. De benoeming vindt plaats nadat de benoemingsadviescommissie dienaangaande en gemotiveerd advies heeft uitgebracht.

Artikel 6

Onverlet het gestelde in artikel 5 lid 3 eindigt het bestuurslidmaatschap door overlijden, onder curatele stelling, door ontslagname, door het bereiken van de leeftijd van 70 jaar, door ontslag door de rechtbank. Het bestuur kan een bestuurslid tussentijds om gewichtige redenen ontslaan. Tot ontslag wordt besloten nadat de betrokkene is gehoord en met ten minste twee-derde van de stemmen van alle zittende bestuursleden, uitgezonderd de stem van betrokkene.

Artikel 7

1. Het bestuur wijst uit eigen midden een voorzitter, een secretaris en een penningmeester aan. De functies van secretaris en penningmeester kunnen in één persoon verenigd zijn.
2. Voorzitter en secretaris vertegenwoordigen de sichten in en buiten rechte.
3. Het bestuur is belast met het besturen van de stichting.
4. Het bestuur benoemt en ontslaat het personeel van het bureau (artikel 8)
5. Het bestuur vergadert tenminste viermaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of twee bestuursleden dit wenselijk achten.
6. De vergaderingen worden geleid door de voorzitter van het bestuur.
7. Van het verhandelde in de vergaderingen worden notulen gehouden door de secretaris die na vaststelling door het bestuur worden ondertekend door voorzitter en secretaris.
8. Het bestuur kan ter vergadering alleen dan geldige besluiten nemen indien de meerderheid van de in functie zijnde bestuursleden ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is.
9. Een bestuurslid kan zich ter vergadering door een medebestuurslid laten vertegenwoordigen op overlegging van een schriftelijke, ter beoordeling van de voorzitter voldoende, volmacht. Een bestuurslid kan daarbij slechts voor één medebestuurslid als gevolmachtigde optreden.
10. Ieder bestuurslid heeft één stem. Voorzover deze statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden alle besluiten genomen met volstrekte meerderheid der geldig uitgebrachte stemmen.
11. Alle stemmingen ter vergadering geschieden mondeling, tenzij de voorzitter een schriftelijke stemming gewenst acht of één der stemgerechtigden dit vóór de stemming verlangt.
Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes.
12. Blanco stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht.
13. In alle geschillen omtrent stemmingen, niet bij de statuten voorzien beslist de voorzitter.
14. Het bestuur is niet bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten, waarbij de stichting zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld van een derde verbindt.
15. Het bestuur zal zijn werkwijze verder in het huishoudelijke reglement regelen.

BUREAU

Artikel 8

1. Onder verantwoordelijkheid van het bestuur funcioneert binnen de doelstelling van de stichting een bureau.
2. Aan het bureau zijn opgedragen:
 - a. de uitvoering van het beleid van de stichting;
 - b. de uitoefening van de ondersteunende taken;
 - c. het beheer van gebouwen en apparatuur;
3. Werkwijze en samenstelling van dit bureau zullen verder uitgewerkt worden in het huishoudelijk reglement.

HUISHOUELIJK REGLEMENT

Artikel 9

1. Het bestuur zal een reglement vaststellen, waarin die onderwerpen worden geregeld, welke niet in deze statuten zijn vervat.
2. Het huishoudelijk reglement mag niet met de wet of deze statuten in strijd zijn.
3. Het bestuur is te allen tijde bevoegd het reglement te wijzigen of op te heffen.

BOEKJAAR EN JAARSTUKKEN

Artikel 10

1. Het boekjaar van de stichting is gelijk aan het kalenderjaar.
2. Per het einde van ieder boekjaar worden de boeken der stichting afgesloten. Daaruit worden door de penningmeester een balans en een stuk van baten en lasten over het geëindigde boekjaar opgemaakt, welke jaarstukken binnen zes maanden na afloop van het boekjaar aan het bestuur worden aangeboden.
3. De jaarstukken worden door het bestuur vastgesteld en daarna gezonden aan de bij het beleid betrokken instanties.
4. Jaarlijks stelt het bestuur een begroting vast en een verslag van de uitvoerende werkzaamheden.

STATUTENWIJZIGING

Artikel 11

1. Het bestuur is bevoegd deze statuten te wijzigen.
2. Dit besluit moet worden genomen met ten minste drie/vierde der stemmen van alle bestuursleden.

ONTBINDING

Artikel 12

1. Het bestuur kan de stichting slechts ontbinden na overleg met Gedeputeerde Staten van Utrecht.
2. Na ontbinding blijft de stichting voortbestaan voor zover dat voor vereffening van haar vermogen noodzakelijk is.
3. Het bestuur is belast met de vereffening.
4. Een eventueel batig saldo wordt uitgekeerd aan de betrokken subsidiënten naar rato van de bijdragen van de subsidiënt(en).

SLOTBEPALINGEN

Artikel 13

In gevallen waarin noch de wet noch deze statuten of het huishoudelijk reglement voorzien, noch zekerheid bestaat over de uitleg daarvan, beslist het bestuur.

Bylage II

WENS	10	D. WZ / 13
Ingeleverd	1966	64.1670
Klassificatie n.	- 1 85321	Bijv.

Aan het College van Gedeputeerde Staten

Betreft: advies notitie Centrum BK/Kunstuitleen
Uw nr. : 640927/619

Geacht college,
De Raad heeft kennis genomen van uw nieuwe plannen en stemt in met de hoofdzaken daarvan.
Op enkele onderdelen wil de Raad echter graag nader ingaan.

CENTRUM BK

Personeelsopbouw

Gezien de taken van het Centrum BK menen wij dat het accent te veel ligt op de administratieve ondersteuning van het bureau.
Het gaat bij het Centrum vooral om de dienstverlening, waarvan de op de gemeenten gerichte activiteiten erg arbeidsintensief kunnen zijn. Wij zouden die activiteiten (begeleiding, bemiddeling, advisering en bureaucoördinatie) alle kans willen geven en menen dat 0,8 formatieplaats daarom te weinig is. Van de twee andere functies menen wij dat zij in tijd te ruim bemeten zijn. Wij adviseren u dit nog eens te bekijken.

De Raad zou er overigens verre de voorkeur aan geven de concrete formatie pas vast te stellen (binnen de door u te stellen grens), nadat het bestuur is aangetreden.
Dit bestuur moet immers de taken van het Centrum waarmaken en niet de provincie zelf.

Om enige indicatie te geven: de Raad denkt eerder aan 1,5 medewerkers voor de begeleiding, bemiddeling en advisering, en aan ondersteuning door 1 of 2 x 0,5 formatieplaatsen, waarbij de vaardigheid in omgaan met een computer in elk geval bij één van deze formatieplaatsen aanwezig moet zijn.

Afbakening van de taken van de Adviescommissie BK en het Centrum BK

Niet is in het voorstel aan de orde gekomen de relatie van de provinciale adviescommissie BK en het Centrum BK. De Raad heeft begrepen dat de adviescommissie thans ook een advies en begeleidingsrol vervult met betrekking tot gemeentelijk BK beleid.

Als hier geen heldere afspraken over worden gemaakt kan dit makkelijk tot competentieproblemen leiden die niet in het belang zijn van de kunst. Wij adviseren u in de toelichting hierover een aparte paragraaf op te nemen.

Doelstelling

Artikel 2 van de ontwerp statuten vermeldt als doelstelling van het Centrum "het bevorderen van productie en spreiding van beeldende kunst in de provincie Utrecht". Dit artikel zou opgevat kunnen worden als zou het centrum zich niet alleen voor de spreiding tot de provincie Utrecht moeten beperken (hetgeen juist is), maar ook voor de productie. Hoewel het voor de hand ligt dat productie in de provincie de voorkeur heeft moet het zeker niet uitgesloten worden dat producties, bestemd voor plaatsing binnen de provincie, elders worden gemaakt. Op dit punt moet duidelijk zijn dat de statuten geen 'provincialisme' afdwingen.

KUNSTUITLEEN

De variant waarin de fijnmazige kunstuitleen behouden blijft en enkele uitleenpunten extra worden aangezet, en waarbij de PBC een duidelijke rol vervult die haar niet vreemd is, spreekt ons aan.

Collectie

De aanvulling van de collectie door extra aankopen kan eenvoudig gefinancierd worden door een tijdelijke verschuiving in het bestedingsplan van de BK-gelden, ten gunste van de aankopen van de kunstuitleen.

Verruiming van het aanbod kan prima werken, maar er zullen altijd klanten blijven die hun keus niet in de collectie vinden.

Wanneer de inkoop niet beperkt wordt tot Utrechtse kunstenaars (een principe dat in deze provincie gelukkig niet wordt gehanteerd) en de aankoopcommissie ook de elders in het land georganiseerde kijkdagen bezoekt, kan, zonder verlaging van de kwaliteitsnorm, het aantal werken snel stijgen.

Toekomstperspectief

Als toekomstperspectief wordt uitwisseling van diverse collecties genoemd, waarvoor prijsharmonisatie en aankoopvoorwaarden nodig zouden zijn.

In plaats van de collecties uit te wisselen (zoals nu bij de door de PBC gevoede uitleenpunten gebruik is) zou de Raad liever streven naar provinciale geldigheid van het abonnement, waardoor leners bij alle uitleenpunten kunnen lenen (zoals dit nu alleen geldt voor de PBC uitleenpunten). De harmonisatie van de uitleenprijs is daarbij niet van belang; wel die van het abonnement.

Tweeledig abonnementensysteem

Uit de notitie zou men kunnen lezen dat het verschil tussen een abonnement voor lenen en een leen/spaarabonnement niets dan winst oplevert voor de uitleenorganisaties. De Raad is daar niet zo optimistisch over. Een leen/spaarsysteem brengt een duurdere administratie met zich mee, en een aanzienlijk bedrag voor de aanschaf van een programma daarvoor.

Verslaglegging

De Raad dringt er bij u op aan een duidelijke en uniforme verslaglegging te eisen, waarbij het antal betalende abonnees uiteraard de basis is, maar waarbij ook een eenheid wordt vastgesteld voor de uitleenfrequentie. In het verleden werd vergelijking van de resultaten van kunstuitleen nl. sterk bemoeilijkt doordat verschillende meeteenheden in omloop zijn.

De Federatie Kunstuitleen die zich sterk maakt voor een landelijke aanpak kan daarbij behulpzaam zijn.

De Raad hoopt u met dit advies van dienst te zijn.

Met hoogachting,

P. J. Sànger, voorzitter

M. Leeftang, secretaris

Utrecht, 30 maart 1990

Samenvatting reacties op notitie CEVON 90/05
(organisatorische vormgeving beleid beeldende kunst)

Advies Provinciale Raad voor Cultuur, Vorming en Onderwijs

De raad stemt in met de hoofdzaken in de notitie.

Opmerkingen:

a. De raad stelt voor de personeelsformatie van het provinciaal centrum beeldende kunst vast te stellen nadat het bestuur is aangetreden en zich daarover heeft kunnen uitspreken. Op het eerste gezicht meent de raad dat de activiteiten, gericht op ondersteuning van lokale initiatieven, alle kans moeten hebben. 0,8 formatieplaats acht hij daarvoor te weinig. 1,5 medewerk(st)er voor de inhoudelijke taken begeleiding, bemiddeling, advisering en 1 of 2 maal 0,5 formatieplaats administratieve ondersteuning acht de raad voorshands een betere optie.

b. De taken van het nieuwe centrum beeldende kunst zullen duidelijk moeten worden afgebakend van de taken van de provinciale adviescommissie B.K.

c. In de voorbeeldstatuten die aan de notitie zijn toegevoegd zou men kunnen lezen dat de activiteiten beperkt blijven tot Utrechtse kunst/kunstenaars. De doelomschrijving moet ruimer worden om provincialisme te voorkomen.

d. De raad stemt in met de door G.S. gekozen variant 3. Met extra middelen uit de rijksbijdrage beeldende kunst voor de verwerving van kunstwerken kan de collectie snel groeien.

e. De raad besteedt enige aandacht aan de in de notitie voorgestelde uitwisseling van collecties (tussen provinciale kunsttuitleen en die van de steden Utrecht en Amersfoort). De raad pleit voor geldigheid van het abonnement voor alle plaatsen in de provincie waar een kunsttuitleen is gevestigd.

De raad merkt tenslotte nog op dat het tweeledige abonnementensysteem leidt tot een bewerkelijke administratie en een relatief duur computerprogramma.

Bijlage 3.

Beantwoording G.S.

Advies Provinciale Raad voor Cultuur, Vorming en Onderwijs.

ad a.: Het bestuur van de nieuwe stichting zal gevraagd worden in werkplan en begroting aan te geven wat de benodigde personeelsformatie is. Wij zullen die vaststellen met inachtneming van de algemene subsidieverordening en binnen de grenzen van het beschikbare krediet.

ad b. Mee eens. Gesteld is dat de adviescommissie B.K. op dit moment met onze toestemming werkzaamheden verricht, die, die oneigenlijk zijn aan haar taak. Juist (onder andere) om die reden achten wij de nieuwe stichting noodzakelijk. Wij zullen bij de goedkeuring van de statuten en het werkplan attent zijn op een goede taakafbakening.

ad c. Mee eens. Zoals in alle eerdere beleidsstukken met betrekking tot de beeldende kunst is duidelijk gemaakt gaan wij er van uit dat opdrachten- en aankoopbeleid niet protectionistisch mag zijn.

Wij zullen het bestuur, respectievelijk de wegbereiders voor het bestuur op het hart drukken dat de doelstelling niet beperkt mag zijn tot de productie van kunst door Utrechtse kunstenaars.

ad d. Wij zijn bereid de statuten voor te stellen de komende jaren een groter deel van de rijksbijdrage beeldende kunst te bestemmen voor aankopen ten behoeve van de kunsttuitleen. Dat de collectie hiermee ook echt snel kan groeien wagen wij toch te betwijfelen. Gesteld dat wij van de rijksbijdrage niet- zoals de laatste jaren gebruikelijk was zo'n f 230.000,- voor de groei van de collectie kunsttuitleen zouden bestemmen, maar het dubbele (f 460.000,-), dan nog stijgt de collectie per jaar (uitgaande van een gemiddelde aankoopprijs van f 800 a f 1000,-) met niet meer dan 500 werken per jaar.

Dat alles laat onverlet dat wij -zoals in de
beantwoording van het advies van de raad c.v.o. wordt
duidelijk gemaakt- zullen bevorderen dat er de komende
jaren hogere aankoopbudgetten komen. De staten zullen
daarover beslissen aan de hand van een door ons op te
stellen bestedingsplan voor de rijksbijdrage beeldende
kunst (een en ander overigens met inachtneming van het
gegeven dat nu nog geenszins bekend is welke eventuele
wijzigingen in het rijksbeleid er nog zullen
volgen).

De verdere uitwerking van de kunstuitleen nieuwe stijl
is zoals wij in de notitie stelden een gestuurd
verbeteringsproces. Op de wijze van sturing en
evaluatie wordt ingegaan in het statenvoorstel (ook zij
verwezen naar onze beantwoording van de reactie van de
Landelijke Federatie Kunstuitleen en naar de
beantwoording van de andere reacties waarin de P>B>C>
genoemd wordt.)

Het meerjarenplan dat de P.B.C. voor de groei en verdeling van de collectie opstelt zal door ons en de staten moeten worden afgewogen tegen de andere zaken die via de rijksbijdrage beeldende kunst worden bekostigd.

ad e. De tekst met betrekking tot uitwisseling van collecties in onze notitie is niet al te duidelijk. Bedoeld wordt, dat de wij er naar streven de collecties van de diverse gesubsidieerde kunstuitlenen in de provincie op termijn toegankelijk te maken voor alle abonnees van deze instellingen. Belangrijke voorwaarde daartoe is een zekere harmonisatie van abonnementsystemen. In die zin sluit de suggestie van de raad aan bij onze bedoelingen. Harmonisatie van abonnementen vergt een grote overeenstemming tussen de verschillende kunstuitleeninstellingen (provincie, stad Utrecht en Amersfoort) en naar onze mening ook prijsharmonisatie. Een goed middel om de collectie voor gebruikers overal in de provincie te ontsluiten zou een centrale beeldcatalogus zijn.

De kanttekeningen van de raad bij het leen-spaar-koop systeem (bewerkelijke administratie, duur computerprogramma) zullen moeten worden afgewogen tegen de voordelen die het biedt. Als op termijn gestreefd wordt naar onderling profijt van elkaars collecties, dan zal er toch niet aan voorbij gegaan kunnen worden dat het uitleencentrum beeldende kunst van de stad Utrecht wel het leen-spaar-koopsysteem hanteert. Dit centrum is met ruim 3300 kunstwerken in beheer en ruim 1800 abonnees, in het geschetste toekomstperspectief een belangrijke gesprekspartner.

Bestuur Provinciale Bibliotheek Centrale

Waardering wordt uitgesproken voor het betrekken van de PBC bij de voorbereiding van de notitie. Het bestuur kan zich vinden in de uitgangspunten en de keuzes.

De functionele relatie tussen het Provinciaal Centrum voor Beeldende kunst en de provinciale kunstuitleen heeft een goed en geregeld overleg en afstemming van werkzaamheden. Er heeft naar de mening van de P.B.C. geen bestuurlijke relatie te zijn. De totstandkoming van de concentratiepunten vergt een aanzienlijke uitbreiding van het aantal kunstvoorwerpen. Het bestuur zal graag meewerken aan de verdere uitwerking en voorbereiding van de Provinciale Kunstuitleen nieuwe stijl.

Bestuur Provinciale Bibliotheek Centrale

Wij hebben er met waardering kennis van genomen dat het bestuur van de P.B.C. bevestigt dat het zich kan vinden in de uitgangspunten en de keuzes zoals gemaakt in onze notitie.

Een goed en geregeld overleg tussen P.B.C. en Centrum Beeldende Kunst en afstemming van de werkzaamheden achten wij van groot belang. De invulling daarvan is uiteraard een verantwoordelijkheid van de instellingen. Wij zijn het eens met de stelling van het P.B.C.-bestuur dat er geen bestuurlijke relatie hoeft te zijn.

Wij vinden de opmerking van het bestuur van de P.B.C., dat de totstandkoming van concentratiepunten een aanzienlijke uitbreiding vergt van het aantal kunstvoorwerpen, enigszins in tegenspraak met de mededeling dat de uitgangspunten en keuzes in de notitie door het P.B.C.-bestuur worden onderschreven.

Wij stellen nu juist dat prioriteit voor de bevoorrading van de concentratieuitlenen onafhankelijk van de mate waarin de collectie zal kunnen groeien nu reeds mogelijk en ook nodig is.

Het met voorrang- binnen drie jaar zoals wij in de notitie als uitgangspunt namen- optuigen van de vier concentratiepunten impliceert de beschikbaarstelling van minimaal 500 werken (resp. de aanvulling tot minimaal 500 werken) voor Woerden, Zeist, Veenendaal en Nieuwegein. Dat moet kunnen gebeuren zodra de concentratiepunten voldoen aan de ruimtelijke en personele eisen die wij in de notitie noemden. Die inspanningsverplichting is tweezijdig en mag niet afhankelijk worden gesteld, zoals de P>B>C> lijkt te doen, van de mate waarin de collectie kan groeien.

Federatie Kunstuitleen

Het bestuur van de Federatie dringt aan op een heldere organisatiestructuur voor de provinciale kunstuitleen. Het moet duidelijk zijn wie de verantwoordelijkheid draagt voor het functioneren van de uitleenpunten. Het voorstel om de relatie tussen de P.B.C. en de uitleenpunten vast te leggen in een overeenkomst van dienstverlening wordt ondersteund.

M.b.t. organisatie, collectie, abonnementstarieven, uitleenreglementen en de zakelijke relatie met kunstenaars worden enige aanbevelingen gedaan en worden voorbeelden aangereikt.

De federatie plaatst een kanttekening bij de voorwaarden die gesteld worden aan de kleine uitleenpunten. In de nota uit 1988 wordt als mogelijk alternatief genoemd het houden van leenexposities. Deze mogelijkheid is in de voorliggende notitie geheel verdwenen. Er wordt gesteld dat de uitleenpunten die niet als concentratiepunt worden aangemerkt een maximumcollectie van 250 werken per vestiging mogen hebben zonder dat er eisen worden gesteld aan zaken als dienstverlening, tentoonstellingsruimte, promotie en begeleiding.

De federatie is van mening dat het voorliggende voorstel op dit punt negatief afwijkt van de nota uit 1988. Aandacht voor de organisatie van de kleinere uitleenpunten is dringend gewenst.

Verder wordt aanbevolen de bestaande collectie niet zonder meer als uitgangspunt te gebruiken. Ook de bestaande collectie dient met enige regelmaat met behulp van een selectie te worden opgeschoond. Het voornemen van de P.B.C. om in de gehele provincie gelijke regels ten aanzien van uitleenvoorwaarden, tarieven, spaarregelingen en aankoopvoorwaarden te hanteren, wordt toegejuicht

Federatie Kunstuitleen

Duidelijkheid t.a.v. de organisatiestructuur wordt onzes inziens voldoende geschapen:

* Een rechtspersoon, de P.B.C., wordt belast met het beheer en de distributie van de provinciale uitleencollectie.

* De Provincie als eigenaresse van de collectie stelt daarbij eisen aan de kwaliteit van beheer en distributie en aan de effectiviteit en efficiëntie waarmee dat gebeurt. Die eisen worden tot uitdrukking gebracht in een overeenkomst tussen provincie en P.B.C.

* In de overeenkomsten van dienstverlening die de P.B.C. vervolgens sluit met de bibliotheekbesturen wordt duidelijk vastgelegd welke voorwaarden van toepassing zijn in de relatie tussen P.B.C. en uitleenpunten.

* Er gelden uniforme abonnementstarieven en uitleenvoorwaarden voor alle in het netwerk betrokken uitleenpunten, zowel de concentratieuitlenen als de kleine.

* Bovendien wordt het uitvoerend secretariaat van de selectiecommissie kunstuitleen neergelegd bij de P.B.C. De verantwoordelijkheid voor de keuze van kunstwerken die in de provinciale collectie worden opgenomen blijft berusten bij de selectiecommissie. Die commissie blijven wij benoemen. Een reglement voor taak en werkwijze van de commissie wordt door ons goedgekeurd en algemeen bekend gemaakt.

Voorwaarden kleine uitleenpunten

Uiteraard vinden wij dat ook voor de kleine uitleenpunten minimeisen moeten worden gesteld met betrekking tot de voor kunstuitleen beschikbare ruimte en de herkenbaarheid daarvan, alsmede met betrekking tot de deskundigheid van het personeel. De P.B.C. zal in de door haar op te stellen plannen expliciet aan moeten geven welke eisen er worden gesteld en welke consequenties dat heeft voor de diensten die de P.B.C. verleent (grootte collectie, frequentie van begeleiding, promotiemateriaal, deskundigheidsbevordering). Het fenomeen leenexpositie is weliswaar niet meer in

Het opnemen in de subsidiebeschikking van deze regels zal een gelijkmatige en controleerbare ontwikkeling van een provinciaal netwerk beeldende kunst bevorderen.

De suggestie wordt gedaan, in navolging van de provincie Noord-Brabant het lidmaatschap van de Federatie Kunstuitleen per 1 januari 1992 verplicht te stellen.

Aanbevolen wordt een termijn voor een evaluatie te stellen.

Een hoge mate van consensus over het nieuw in te voeren model wordt noodzakelijk geacht om toekomstige afstemmings- en samenwerkingsproblemen te voorkomen.

De federatie is bereid het hoofd van het landelijk bureau beschikbaar te stellen voor een bestuursfunctie/lidmaatschap van een begeleidingscommissie.

de notitie te vinden, dat betekent echter niet dat het idee op zich verworpen is. Wij gaan ervan uit dat de P.B.C. ook deze mogelijkheid in haar pakket van dienstverlening kan opnemen als de praktijk uitwijst dat dat een goed middel is om het ideaal van fijnmazige spreiding in overeenstemming te brengen met eisen van doelmatigheid en doeltreffendheid.

Verplicht stellen van het lidmaatschap van de federatie gaat ons te ver.

Een zo groot mogelijke overeenstemming over het in te voeren model lijkt ons inderdaad noodzakelijk. De overgrote meerderheid van de reacties ondersteunt variant 3. Dat geeft een goede basis voor het verbeteringsproces.

Wij waarderen de bereidheid van de federatie om het hoofd van haar bureau beschikbaar te stellen ten behoeve van de begeleiding van het verbeteringsproces.

De begeleiding en evaluatie van het verbeteringsproces is een zaak die bijzondere aandacht verdient.

Wij willen een begeleidingscommissie instellen die ons periodiek rapporteert over de vorderingen. Deze commissie moet naar onze mening bestaan uit externe deskundigen die aan ons ter benoeming worden voorgedragen door de betrokken partijen (P.B.C., bibliotheekbesturen, gemeentebesturen concentratieuitlenen)

Wij willen de Landelijke Federatie Kunstuitleen vragen het inhoudelijk secretariaat van deze commissie te verzorgen.

B en W van Amersfoort

Het college constateert dat de notitie ,in vervolg op eerder geformuleerd beleid, een taakverdeling tussen provincie en gemeenten beoogt waarbij aan het lokale bestuursniveau een initierende rol wordt toegekend en waarbij het provinciale bestuursniveau een ondersteunende en stimulerende functie inneemt. In principe kunnen B en W van Amersfoort zich in deze taakverdeling vinden. Het financieel en organisatorisch ondersteunen van lokale initiatieven door de provincie kan echter problemen geven . De noodzaak van een provinciaal beleid wordt onderkend. B en W achten het van groot belang dat de lokale overheden in de gelegenheid worden gesteld een eigen beleid te ontwikkelen en uit te voeren.

Zij achten het met het oog op de noodzaak van een zo groot mogelijke beleidsvrijheid wenselijk om binnenkort met het provinciaal bestuur te komen tot een meerjarenafpraak op het gebied van de beeldende kunst. B en W zien voor provinciale organisaties die lokale initiatieven ondersteunen en die zorgen voor documentatie , bemiddeling en informatie zeker een rol weggelegd. De eigen activiteiten moeten ondergeschikt zijn aan de dienende taken. Gepleit wordt voor afstemming tussen de activiteiten van de provinciale organisaties en vergelijkbare ,reeds bestaande activiteiten en infrastructuren op lokaal niveau.

Het college is het eens met het voornemen te zoeken naar op maat gesneden oplossingen, die voor gebruikers herkenbaar zijn. Met instemming constateert het college dat van een groot provinciaal centrum voor de gehele kunstensector wordt afgestapt.

B en W van Amersfoort

a. algemeen :met de opmerkingen van B en W over de taakverdeling tussen de overheden zijn wij het eens. Dat er wel eens problemen kunnen optreden bij het financieel en organisatorisch ondersteunen van lokale initiatieven onderkennen wij. Het kan zijn dat het gemeentelijke en het provinciaal beleid in sommige gevallen niet met elkaar sporen. Uit de praktijk van het financieel ondersteunen van Amersfoortse initiatieven kan- dat zullen B en W met ons eens zijn-geenszins worden afgeleid dat er problemen zijn gerezen. Dat hopen wij zo te houden.

Van organisatorische ondersteuning van lokale Amersfoortse initiatieven is zelden tot nooit sprake geweest.

Een meerjarenafpraak op het gebied van de beeldende kunst streven wij na. Op dit moment echter is er nog geen duidelijkheid over de toekomst van de tijdelijke bijdrageregeling beeldende kunst. De discussie in de tweede kamer zal moeten worden afgewacht alvorens wij hierover zinnige uitspraken kunnen doen.

b. provinciaal centrum beeldende kunst:wij zijn blij dat ook B en W van Amersfoort de oprichting van dit centrum ondersteunen en dat zij met de taakomschrijving ervan in grote lijnen instemmen.

Wij vinden dat samenwerking tussen het centrum en bestaande voorzieningen met een bovenlocale functie voor de hand ligt. Het viel behoeft niet telkens te worden uitgevonden en van elkaars deskundigheden en faciliteiten moeten de instellingen uiteraard gebruik zien te maken.

Het voornemen een provinciaal centrum beeldende kunst op te richten wordt ondersteund. Met de in de notitie omschreven taakomschrijving wordt in grote lijnen ingestemd. In Amersfoort (en ook in de stad Utrecht) worden reeds dienstverlenende activiteiten ontwikkeld. In Amersfoort wordt gewerkt aan de oprichting van een documentatiecentrum en er is recentelijk een startgalerie geopend voor beginnende kunstenaars. Deze voorzieningen zijn bedoeld voor kunstenaars uit Amersfoort en uit de regio. B en W achten een nauwe samenwerking tussen het provinciaal centrum beeldende kunst en bestaande voorzieningen met een bovenlocale functie wenselijk.

B en W zijn van mening dat ook Amersfoort in aanmerking komt als vestigingsplaats van het nieuwe provinciale centrum. Met de nieuwe huisvesting van de Amersfoortse Culturele Raad, de artotheek, de startgalerie en het documentatiecentrum aan het plein waaraan ook De Zonnehof is gelegen, is er in Amersfoort een concentratie van activiteiten en voorzieningen op het gebied van de beeldende kunst ontstaan, waarbij een provinciaal centrum uitstekend zou kunnen aansluiten.

De provinciale kunstuitleen : B en W zijn van mening dat variant 3 in onvoldoende mate tegemoetkomt aan het streven naar geconcentreerde spreiding. Het eerdere idee uit de nota kunstuitleen 1988 heeft de nadrukkelijke voorkeur van B en W. Voor wat de kleinere gemeenten betreft verdient de mogelijkheid van een mobiele kunstuitleen een nadere studie.

Het streven naar meer onderlinge samenwerking tussen de provinciale kunstuitleen en de Amersfoortse (en Utrechtse) kunstuitleen wordt toegejuicht.

Wij nemen er kennis van dat Amersfoort graag ruimte zou bieden aan het nieuwe centrum. Vooralsnog gaan wij er, met als steun in de rug de mening van de Utrechtse kunstenaarsorganisaties en B en W van Utrecht, van uit dat vestiging van het centrum in de stad Utrecht uit een oogpunt van bereikbaarheid voor het merendeel van de in de provincie werkzame kunstenaars, de voorkeur verdient.

Het bestuur van de nieuwe stichting zal te zijner tijd op de hoogte worden gesteld van onze voorkeur en van het Amersfoortse aanbod.

c. Kunstuitleen: Wij nemen er kennis van dat B en W een voorkeur hebben voor de in de nota kunstuitleen 1988 voorgestelde oplossing. Dat voorstel is echter nu niet meer aan de orde.

Wij achten een studie naar de mogelijkheid van een mobiele kunstuitleen op dit moment niet opportuun. Een dergelijke studie zou om de effecten op waarde te kunnen schatten niet tot een theoretische exercitie beperkt kunnen blijven. Het lijkt ons in dit stadium onjuist om nog een variant toe te voegen omdat daardoor het verbeteringsproces te ingewikkeld zou worden.

Wij zijn blij dat het streven naar meer onderlinge samenwerking tussen de kunstuitlenen in de provincie wordt toegejuicht.

Ben W van Nieuwegein

Zeer welwillend tegenover de verbetering en reorganisatie van de provinciale kunstuitleen. B en W en bestuur Openbare Bibliotheek staan zeer positief tegenover de plannen de Nieuwegeinse kunstuitleen aan te wijzen als een van de vier concentratieplaatsen.

Gemeente houdt rekening met de gestelde eisen t.a.v. accommodatie en gekwalificeerd personeel. Op de gemeentebegroting wordt voor de jaren 1990, 1991 en 1992 een krediet gereserveerd van respectievelijk f 34.785,-, f 56.763 en f 59.963,- ten behoeve van de kunstuitleen. Voor de korte termijn wordt uitgegaan van gefaseerde uitbouw van de kunstuitleen binnen de huidige vestiging van de Openbare Bibliotheek. Op langere termijn, naar schatting omstreeks 1993, is het de bedoeling de kunstuitleen onderdeel te maken van een nieuwe accommodatie voor de bibliotheek in stadscentrum Oost.

B en W zijn van mening dat de nieuwe opzet van de provinciale kunstuitleen de gemeente de mogelijkheid biedt gebruik te maken van de expertise en de faciliteiten van de Provinciale Bibliotheek Centrale als overkoepelende dienstverlenende organisatie, zodanig, dat de vrijheid in het voeren van een eigen plaatselijk beleid en het scheppen van een eigen identiteit als gemeentelijke en regionale kunstuitleen behouden blijft. De inkomsten uit leengelden zullen zo stellen B en W voor, voor 50 % beschikbaar moeten blijven om daar activiteiten mee te bekostigen.

B en W van Nieuwegein

Het is duidelijk, dat de bibliotheek in Nieuwegein er klaar voor is op korte termijn uit te groeien tot concentratieuitleen.

Het is een voordeel dat de uitleen daar al - in afwijking van de andere uitleenpunten - een registratie toepast van het aantal gebruikers, in plaats van het aantal uitleningen. (Op dit moment 350 gebruikers). De voorzichtige schatting is dat dit aantal zal kunnen groeien met 15% per jaar (= het landelijke groeicijfer). Hiermee is een eerste basisgegeven beschikbaar waarmee het effect van vergroting van de collectie meetbaar zal kunnen worden gemaakt.

Het eigen plaatselijk beleid en de eigen identiteit waar B en W van spreken zal vooral tot uitdrukking kunnen komen door de activiteiten die in het verlengde van de uitleentaak worden georganiseerd (promotie, educatie, exposities). B en W gaan ervan uit dat 50% van de inkomsten uit leengelden beschikbaar moet blijven om daar de activiteiten mee te bekostigen.

Wij hebben in de notitie gesteld dat de concentratieuitlenen een basisbestand van minimaal 500 werken uit de provinciale collectie ter beschikking moeten krijgen binnen drie jaar, indien en voorzover zij voldoen aan de gestelde eisen v.w.b. accommodatie en personeel. Vanaf het moment dat daaraan door Nieuwegein wordt voldaan zal de P.B.C. het aantal werken direct tot 500 moeten aanvullen.

Wat betreft de inkomsten uit abonnementsgelden: de bestemming en verdeling daarvan is een zaak die in de overeenkomst tussen Provincie en P.B.C. wordt vastgelegd.

B en W van Veenendaal

In grote lijnen positief tegenover plannen m.b.t. provinciale kunstuitleen, zulks onder voorbehoud van de benodigde financiële ruimte in de gemeentebegroting voor 1991 en de goedkeuring van de gemeenteraad.

B en W stellen dat de bibliotheek zowel ruimtelijk als door de centrale ligging uitstekend geschikt is.

B en W gaan ervan uit dat de inzet van personeelsformatie ten behoeve van de kunstuitleen kan worden gecombineerd met taken t.a.v. boekenuitleen en dat de P.B.C. scholingsfaciliteiten voor het personeel biedt en bekostigt.

Een voorbehoud wordt gemaakt ten aanzien van de afdracht van leengeldbaten. B en W willen in overleg treden over de mogelijkheden die baten mede te gebruiken om de gemeentelijke kosten in overhead, huisvesting en personeel te dekken. B en W achten het voorts denkbaar dat er lokaal behoefte bestaat aan een bepaalde mate en vorm van eigen inbreng in het collectieaanbod van de provincie.

B en W Woerden

Positief, mits gesprekken met bibliotheekbestuur en provincie tot overeenstemming leiden en er dekking kan worden gevonden voor de financiële consequenties.

B en W van Veenendaal

De voorbehouden met betrekking tot de benodigde financiële ruimte en de goedkeuring van de gemeenteraad nemen wij voor kennisgeving aan.

Het voorbehoud met betrekking tot de afdracht van leengeldbaten lijkt ons niet te sporen met ons uitgangspunt dat een vestiging uit kan groeien tot concentratieuitleen, indien en voorzover op lokaal niveau gezorgd wordt voor aan onze eisen voldoende accommodatie en inzet van personeel.

Een goed geoutilleerde ruimte, gekwalificeerd personeel en een basiscollectie zijn de minimale voorwaarden om een concentratieuitleen te starten. Gevraagd wordt aan de gemeenten om accommodatie en personeel te bekostigen. Daartegenover worden diensten geboden van de P.B.C. en een aanbod van minimaal 500 werken. (met een tegenwaarde van f4 a f 500.000,-).

Om aan het concentratiepunt echt gezicht en inhoud te geven zullen activiteiten moeten worden ontplooid op lokaal niveau. Behoud van een deel van de inkomsten is zoals in onze notitie wordt gesteld - bedoeld als prikkel voor een meer bedrijfsmatig en marktgericht beleid.

Nader overleg zoals door B en W gevraagd lijkt ook ons noodzakelijk.

B en W van Woerden

Wij nemen de reactie van B en W voor kennisgeving aan en zijn uiteraard bereid tot nader overleg als er nog onduidelijkheden mochten zijn.

B en W Zeist

Ingestemd wordt met oprichting van het Provinciaal Centrum Beeldende Kunst. Deze organisatie voor de ondersteuning en stimulering van het lokale beeldend kunstbeleid zal de professionalisering ten goede komen. Variant 3 met betrekking tot de provinciale kunstuitleen wordt onderschreven. Zeist zal graag de rol van concentratieplaats op zich nemen. B en W hebben er vertrouwen in dat met de P.B.C. als dienstverlenend orgaan goed samengewerkt zal kunnen worden. In het kader van de afwegingsprocedure zal getracht worden dekking te vinden voor de gemeentelijke kosten.

B en W van Utrecht

"Met veel waardering hebben wij kennis genomen van uw notitie inzake de organisatorische vormgeving van het provinciale beeldend kunstbeleid. Met name de oprichting van een provinciaal centrum voor beeldende kunst spreekt ons zeer aan.

Als grootste gemeente in de provincie Utrecht, met ca. 700 geregistreerde beeldend kunstenaars juichen wij het toe, dat in de notitie onze gemeente wordt aangemerkt als vestigingsplaats van een provinciaal centrum voor Beeldende Kunst. Hier stemmen wij van harte mee in."

B en W van Zeist

Wij hebben de duidelijke intentieverklaring van B en W om in Zeist een concentratieuitleen te doen vestigen voor kennisgeving aangenomen en wachten met belangstelling de realisering af.

Het doet ons deugd dat B en W hun vertrouwen uitspreken in een goede samenwerking met de P.B.C. als dienstverlenend orgaan.

Wij hebben er kennis van genomen dat B en W ons voornemen tot oprichting van een provinciaal centrum beeldende kunst van harte ondersteunen.

B en W van Utrecht

Wij waarderen de ondersteunende reactie van B en W.

B en W van Soest

De keuze de P.B.C. te belasten met uitvoerende taken in het kader van de kunstitleen wordt onderschreven.

De termijn van 5 jaar om te komen tot een geprofessionaliseerd systeem achten B en W te ruim gesteld. Liever een termijn van 2 jaar zodat de collectievorming snel op peil kan worden gebracht en er binnen niet al te lange termijn een ruim aanbod beschikbaar zal zijn.

B en W pleiten voor een structureel provinciaal subsidie aan gemeenten, waaronder Soest, waar een met gemeentelijke middelen opgezet uitleenpunt is gevestigd. (Te dekken uit rijksbijdrage beeldende kunst).

De geformuleerde doelstellingen en uitgangspunten m.b.t. de oprichting van een provinciaal centrum beeldende kunst worden onderschreven

B en W van Maarssen

Met instemming en waardering is door het college van B en W kennis genomen van het voornemen tot oprichting van een provinciaal centrum beeldende kunst. Verwacht wordt dat dit centrum een positieve stimulerende bijdrage kan leveren aan het lokale kunstbeleid.

B en W zijn verheugd dat er in de gekozen variant 3 met betrekking tot de kunstitleen een plaats blijft ingeruimd voor de kunstitleen in Maarssen.

Voor het overige wordt van harte ingestemd met de beleidsvoornemens van de provincie.

B en W van Soest

De termijn van 5 jaar heeft niet primair te maken met de snelheid waarmee de collectie kan groeien.

De groei van de collectie is afhankelijk van de beschikbare middelen. De professionalisering van de kunstitleen hangt af van veel meer factoren.

Een eerste tussentijdse evaluatie vindt plaats na twee jaar (voorjaar 1993).

Een structureel subsidie aan gemeenten zoals Soest, waar een met gemeentelijke middelen opgezet uitleenpunt is gevestigd, verdraagt zich niet met onze keuze voor variant 3. (In feite pleit Soest in haar reactie voor toepassing van variant 1).

Wij constateren dat ook B en W van Soest zich kunnen vinden in de geformuleerde doelstellingen en uitgangspunten voor een provinciaal centrum beeldende kunst.

B en W van Maarssen

Wij waarderen de ondersteunende reacties van B en W.

B en W van Houten

De in de notitie neergelegde visie m.b.t. de instrumentatie van het beeldend kunstbeleid wordt zonder meer onderschreven. (centrum beeldende kunst).

Keuze voor P.B.C. voor uitvoering kunstuitleen ligt voor de hand.

Aandacht wordt gevraagd voor het feit dat de P.B.C. naar Houten verhuist.

Gepleit wordt voor vestiging van het provinciaal centrum beeldende kunst in Houten.

B en W van Loenen, Oudewater, Vleuten / De Meern, Langbroek, Loosdrecht en Lopik

De colleges van B en W van de genoemde gemeenten hebben de notitie met instemming begroet.

B en W van Lopik delen mee in het program van eisen voor de nieuw te bouwen bibliotheek rekening te zullen houden met een kunstuitleen.

B en W van Houten

Wij nemen met waardering kennis van de reactie van B en W. Wel willen wij een misverstand uit de weg ruimen: in onze notitie hebben wij ervoor gekozen de kunstuitleentaak onder te brengen bij de P.B.C. . Het provinciaal centrum is duidelijk een andere instelling dan de P.B.C. Het pleidooi om het centrum in Houten te vestigen moet op een misverstand berusten.

B en W van Loenen, Oudewater, Vleuten / De Meern, Langbroek, Loosdrecht en Lopik

Wij nemen de inspraakreacties waarmee instemming wordt betuigd met onze voornemens graag voor kennisgeving aan.

B en W van Lopik onderschrijven de in de notitie vervatte voorstellen en keuzes. Onze keuze voor variant 3 m.b.t. de kunstuitleen houdt in dat er geen nieuwe kleine uitleenpunten bijkomen. Desondanks delen B en W mee , in het program van eisen voor de nieuw te bouwen bibliotheek rekening te zullen houden met een kunstuitleen.

**Gezamenlijk Overleg Kunstenaarsorganisaties Utrecht
(GOK)**

De uitgangspunten worden onderschreven, de praktische oplossing door middel van provinciaal centrum beeldende kunst is niet onlogisch. Het verdient echter aanbeveling om al in de eerste startfase te bezien in hoeverre dit centrum een groter bestaansrecht kan verwerven indien uiteindelijk meer kunstdisciplines daarbij betrokken worden.

De taakstelling vindt het GOK in algemene zin wat mager. De plaats van vestiging kan in principe de stad Utrecht zijn., indien maar duidelijk wordt aangegeven dat het een provinciale instelling is ,ook werkzaam voor kunstenaars uit de stad Utrecht.

De organisatorische structuur waarin de de kunstuitleen in de provincie Utrecht is vastgelegd, komt verwarrend over". Alleen al het feit dat er een verschil is tussen de provinciale en de stedelijke Utrechtse kunstuitleen, is alleen voor insiders te begrijpen. Dat daarnaast een organisatie als de P.B.C belast is en blijft met de uitvoering van taken in het kader van de kunstuitleen, is onbegrijpelijk".

Het G.O.K. is voorstander van een grotere samenwerking tussen de kunstuitlenen van stad en provincie. Het G.O.K. pleit er op pragmatische gronden voor dat er uiteindelijk 3 a 4 kunstuitlenen in de provincie overblijven. Bij een altijd nog beperkt budget en daarmee een onvoldoende groot aanbod, moet gekozen worden voor uitleeninstellingen die qua structuur het instituut Kunstuitleen op de juiste manier vorm en inhoud geven.

Het G.O.K. ziet dan ook meer in variant 2 dan in variant 3.

Gezamenlijk Overleg Kunstenaarsorganisaties Utrecht

Het GOK ondersteunt de uitgangspunten van de notitie en stemt, zij het met kanttekeningen, in met de door ons gekozen vormgeving van het beeldend kunstbeleid. Dat nemen wij met waardering voor de opbouwende kritiek voor kennisgeving aan.

De organisatiestructuur van de provinciale kunstuitleen wordt er in het door ons voorgestelde model volgens het G.O.K. niet beter op. Het GOK heeft voorkeur voor model 2.

Gezien de duidelijke instemming van de meerderheid van de commissie CEVOM met variant 3 , de intentieverklaringen van de gemeenten waar een concentratiepunt gevestigd wordt en overigens ook de ondersteunende reacties van vele andere gemeenten achten wij de uitwerking van variant 3 geboden.

Genootschap Kunstliefde

Met de plannen tot oprichting van een centrum beeldende kunst en tot herstructurering van de kunstuitleen stemt Kunstliefde van harte in.

Gepleit wordt voor een gelijke behandeling van beeldende kunstinstellingen. Het Grafisch Atelier krijgt wel provinciaal subsidie, Kunstliefde niet. Het bestuur heeft in de huidige situatie geen subsidie van de provincie nodig. Als de tentoonstellingsmogelijkheden voor de leden zullen zijn uitgebreid doordat Kunstliefde binnenkort een pand kan huren, zou de financiële situatie van dien aard kunnen worden dat Kunstliefde wellicht een beroep moet doen op andere subsidiegevers dan uitsluitend de gemeente Utrecht.

A.K.G./De Ploegh

In grote lijnen wordt ingestemd met de notitie. De Ploegh verwacht dat de communicatie door de oprichting van een provinciaal centrum wordt verbeterd. Voorgesteld wordt dat vanuit het centrum regelmatig overleg wordt gevoerd met de Ploegh en met de collega vereniging Kunstliefde. Gezamenlijk verzorgen De Ploegh en Kunstliefde de communicatie met enige honderden kunstenaars, actief in de provincie.

De Ploegh wil actief betrokken worden bij de uitwerking van de voorstellen ter verbetering van de provinciale kunstuitleen. In het Amersfoortse willen de Ploegh en de Amersfoortse Culturele Raad een gezamenlijke activiteit op het gebied van de kunstuitleen opzetten. Dit alles is er reden voor om aan te dringen op tijdig overleg en onderlinge samenwerking.

Genootschap Kunstliefde

Wij nemen er kennis van dat Kunstliefde van harte instemt met zowel onze plannen tot oprichting van een centrum beeldende kunst als met onze plannen tot verbetering van de provinciale kunstuitleen. Ook Kunstliefde onderschrijft in haar reactie dus variant 3.

Het pleidooi voor subsidiering door de provincie van Kunstliefde moeten wij voor kennisgeving aannemen. Binnen de huidige mogelijkheden kunnen geen exploitatiesubsidies gegeven worden ten laste van de rijksbijdrage, tenzij deze direct inkomensvormend werken voor kunstenaars en mits de provinciale adviescommissie over een subsidieverzoek van die strekking positief adviseert. Het subsidie voor het Grafisch Atelier is geen exploitatiesubsidie. Het bedrag van f 60.000,- is bestemd voor de honorering van de kunstenaars/beheerders. Tot subsidiering is besloten als gevolg van een afspraak met het ministerie van WVC.

A.K.G.De Ploegh

Wij waarderen de actieve en constructieve opstelling van De Ploegh. De suggesties van de Ploegh hebben vooral betrekking op de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de plannen. Als de belangrijkste uitvoerders van het provinciale beleid (het centrum en de P.B.C.) aan concrete uitwerking toe zijn, zullen zij het overleg en de samenwerking niet mogen schuwen.

Verslag bestuurlijk overleg provincie-P.B.C.-gemeenten
Zeist, Veenendaal, Woerden en Nieuwegein.

Datum : 28 maart 1990

Onderwerp: notitie inzake kunstuitleen en provinciaal centrum beeldende kunst

Aanwezig: Zeist: J.A. van Halteren, wethouder en Mw. F. Marius-Laan

Nieuwegein: Mw. C.A. Buursema-Kassel, wethouder en mw. L. Herstel

Woerden: Mw. T.E. Lander-Riemersma, wethouder en mw. S. Raben

Veenendaal: J. de Ruiter, wethouder en J. Snijder

P.B.C.: M.A. Boom en mw. M.L. Lieber

Provincie: J. Hoekstra, gedeputeerde en M.W.M. Haker

De heer Hoekstra memoreert de historie m.b.t. het u als voorlopig standpunt van G.S. voorliggende stuk en stelt voor eerst een vragenronde te houden.

Vragen

De heer De Ruiter: is alleen variant 3 vandaag aan de orde?

De heer Hoekstra: Inderdaad. College en met hen de meerderheid van de statencommissie CEVOM kiezen voor uitwerking van variant 3. Met de commissie is afgesproken dat betrokkenen, waaronder de nu aanwezigen, om hun mening wordt gevraagd. Hoewel op ambtelijk niveau al het nodige bekend is wordt nu ook van bestuurlijke zijde bevestiging gevraagd van de medewerking van de vier concentratiegemeenten aan variant 3. In het definitieve voorstel aan de staten kunnen de resultaten van het overleg worden meegenomen.

De heer De Ruiter: gesproken wordt over behoud van een deel van de inkomsten. Geldt dit alleen voor de P.B.C.?

De heer Hoekstra: bedoeling is, met de inkomsten enerzijds de collectie aan te vullen en anderzijds een deel van de exploitatie veilig te stellen.

De heer Haker: er is een gesloten circuit v.w.b. de aankopen. Opbrengsten uit verkoop zijn bedoeld om nieuw werk voor de collectie te verwerven. Opbrengsten uit abonnementsgelden eetc. worden via een nog uit te werken verdeelsleutel gebruikt voor de exploitatie. Doel is, die sleutel zo te maken, dat er een optimale prikkel van uit gaat tot een actief beleid bij de concentratieuitlenen.

De heer Van Halteren: is in dit nieuwe voorstel de bibliotheek nog verplicht?

De heer Hoekstra: wij hebben destijds bewust gekozen voor spreiding van de collectie via bibliotheken, vanwege de in principe lage drempel, de ruime openingstijden en de beschikbaarheid van personeel. Er moet echter fysiek gesproken ook echt een goede ruimte zijn voor de uitleenfunctie. Als die in de bibliotheek niet te vinden is, kan een ander gebouw ook. Aan oppervlakte en inrichting worden eisen gesteld, evenals aan de deskundigheid van het personeel.

Mevrouw Buursema: hebben de gemeenten, resp. de bibliotheekbesturen invloed op de samenstelling van de collectie.

De heer Hoekstra: nee, wij hebben daarvoor een selectiecommissie van onafhankelijke deskundigen en dat willen wij zo houden. Meerdere commissies die zich met de selectie t.b.v. een roulerende collectie bezighouden is inefficiënt en verwarrend. Bovendien is het al moeilijk genoeg om gekwalificeerde mensen aan te trekken voor een commissie. De uitleenpunten zijn uiteraard wel vrij om te zeggen: "die en die werken wil ik absoluut niet in de plaatselijke uitleen en die en die andere zou ik graag hebben".

De heer De Ruiter: welke visie zit er achter het aankoppbeleid: Gaat het alleen om werk van hedendaagse kunstenaars?

De heer Hoekstra: het gaat bij nieuwe aankopen inderdaad alleen om werk van levende ,Nederlandse kunstenaars. Dat moet ook, volgens de bepalingen van de rijksbijdrageregeling. Er wordt werk gekocht van kunstenaars uit het hele land, bepaald niet alleen van kunstenaars uit onze provincie.

De heer Snijder: hoe worden de verkoopprijzen bepaald?

De heer Haker : in principe wordt de aankoopprijs aangehouden, vermeerderd met B.T.W. en eventueel tussentijds evident opgetreden waardeinstijgingen. Ook kan het voorkomen dat er een duidelijke waardedaling is (staat van "conservering").

De heer Boom: er zijn, zoals in iedere collectie, een aantal "winkeldochters", die zelden tot nooit worden uitgeleend. Overwogen zou kunnen worden die af te stoten.

De heer Hoekstra:daarmee moet je oppassen.Er is- heel "plat" geredeneerd- sprake van modes die samenhangen met de woninginrichting. Wat nu zelden wordt uitgeleend , kan over enige jaren juist zeer in trek zijn.

De heer Boom : er wordt naar gestreefd de collectie zo veel mogelijk te laten rouleren.

Mevrouw Buursema : is het ook mogelijk eigen gemeentelijke collecties onder te brengen in de kunstuitleen?

De heer Hoekstra:dat zou, met het oog op de bewaking van de kwaliteit, alleen kunnen na een selectie van dat werk door de commissie. Omdat ook nu "officieus"- al op meerdere plaatsen B.K.R.-werk in de collectie is ondergebracht moet daar definitief een duidelijke uitspraak over komen. De provincie zal dit in het definitieve statenbesluit regelen.

Mevrouw Marius vraagt in welke mate de gemeenten ook rekening moeten houden met investeringskosten.

De heer Hoekstra stelt, dat ook in de vorige nota reeds is aangegeven dat het moet gaan om beschikbaarstelling van goed geoutilleerde ruimten. Er zijn dus wel enige initiele investeringen, die de gemeenten a fonds perdu of via de exploitatie zelf moeten regelen.

Mevrouw Buursema:in onze nota Nieuwegeinse Verbeelding is met dergelijke kosten rekening gehouden.(Afgesproken wordt dat de aanwezigen na afloop van deze bijeenkomst een kopie van de pagina uit de nota meekrijgen waarin is berekend welke kosten er in Nieuwegein verwacht worden.)

De heer De Ruiter: kan de gevraagde uitbreiding van formatie-uren ookj worden verdeeld over meer personeelsleden?

De heer Hoekstra: dat is in principe mogelijk. Opleiding/bijscholing speciaal ten behoeve van de kunstuitleentaak moet dan wel verzorgd worden. Er bestaan op dit gebied diverse kursussen.

De heer Hoekstra constateert dat de vragenronde kan worden afgesloten .

Standpunt portefeuillehouders

Veenendaal:in beginsel positief , zaak moet uiteraard in college worden besproken. In de bibliotheek komt de ruimte vrij die tot nog toe wordt gebruikt voor het prentenkabinet. De gevraagde uitbreiding van de formatie wordt ook aan het college voorgelegd.

Woerden: het financiële plaatje zal besproken worden.In beginsel positief. De zaak wordt meegenomen met de begroting 1991.

Zeist:bijzonder positief.Kunstuitleen is nu al p.m. in de begroting opgenomen.Invulling kan nu volgen i.h.k.v. de begroting 1991. Er wordt gezorgd voor een adequate accommodatie.

Nieuwegein: er is reeds eerder op ambtelijk niveau duidelijk gemaakt dat Nieuwegein klaar staat. In principe kan medio 1990 reeds een functionaris worden aangesteld. In de bestaande behuizing van de bibliotheek wordt voorlopig een flinke aparte ruimte vrijgemaakt. Voor de toekomst, er zijn verhuisplannen, wordt de accommodatie voor de kunstuitleen in het program van eisen opgenomen.

De heer Hoekstra begrijpt, dat er in verband met de verkiezingen en de vorming van nieuwe colleges van B en W door de nu aanwezigen niet kan worden toegezegd dat er voor 20 april formeel een reactie wordt gegeven. Spreker verzoekt dat dan in ieder geval uiterlijk medio mei te doen. Het is wenselijk voor 20 april wel inhoudelijk een schriftelijke inspraakreactie te geven.

Wat de provincie betreft is de planning: ontwerp-statenvoorstel inclusief bijlagen waarin de intentieverklaringen van de concentratiegemeenten moeten zijn opgenomen: juni vergadering van de statencommissie CEVOM.

De heer Hoekstra concludeert, dat de aanwezigen in principe graag aan deze verbetering van de kunstuitleen in de provincie hun medewerking verlenen. Hij bedankt de vertegenwoordigers van gemeenten en P.B.C. voor hun inbreng.

Kort verslag overleg provincie-kunstenaarsorganisaties d.d.3-4-1990

Onderwerp: notitie Centrum B.K./kunstuitleen

Aanwezig: namens het Gezamenlijk Overleg Kunstenaarsorganisaties Utrecht:

N.Klous (federatie), N.van Ratingen en H.Reiling;

namens de provincie: J.Hoekstra en M.W.M.Haker

M.k.a.: F.Kolkman (kunstenbond FNV)

Z.k.a.: Vertegenwoordigers van De Ploegh en Kunstliefde.

De heer Klous treedt op als woordvoerder namens het G.O.K.

De inleidende analyse in de notitie wordt gedeeld. Het G.O.K. heeft uiteraard vooral belang bij de beleidsontwikkeling t.a.v. de beeldende kunst.

De volgende vragen worden gesteld:

- wat is de relatie tussen het provinciale centrum b.k. en de kunstuitleen?
- is dit voorstel een voldongen feit?
- welke status heeft het centrum. Hoe is de invloed van de kunstenaarsorganisaties geregeld op de samenstelling van het bestuur?
- wat wordt verstaan onder de zakelijke dienstverlening die het centrum als een van zijn taken krijgt? Is er geen overlap met taken van de kunstenaarsbonden?
- wat is hierin de positie van de gemeente Utrecht?
- waarom kiest de provincie nu voor variant 3 ? Variant 2 spreekt het G.O.K. meer aan. Waarom wordt aan de P.B.C. zo'n zware taak toebedeeld? De oplossing uit het vorige voorstel - combinatie van centrum en kunstuitleen lijkt logischer.
- Geschiedt de financiering van het voorstel met autonome middelen of wordt hiervoor het voor inkomensvorming van kunstenaars bedoelde rijksgeld gebruikt?

De heer Hoekstra : ik ga in mijn beantwoording allereerst in op een aantal vragen m.b.t. de kunstuitleen. Het eerste voorstel ging inderdaad uit van de combinatie van centrale taken voor de kunstuitleen en de overige dienstverlenende taken op het gebied van de beeldende kunst in een instelling. In de discussie in de statencommissie bleek echter dat vrijwel "statenbreed" de voorkeur uitging naar voortzetting van het historisch gegroeide model waarin de P.B.C. een belangrijke rol speelt.

Dit nieuwe voorstel is het resultaat van langdurige bezinning op de vraag hoe deze duidelijke politieke gegevenheid gecombineerd kan worden met de wenselijkheid het systeem professioneler op te zetten.

Een belangrijk toekomstperspectief is het onderling uitwisselbaar maken van de collecties van de uitleencentra van de stad Utrecht, die van Amersfoort en die van de provincie.

De vier in het voorstel genoemde concentratiegemeenten staan achter dit nieuwe voorstel en willen ook investeren in huisvesting en personeel.

Er blijft een onafhankelijke commissie die de selectie doet en van het provinciale centrum beeldende kunst wordt specifieke deskundigheid gebruikt. De gegevensbestanden die bij aankoopronde nodig zijn bijvoorbeeld, worden beheerd en bijgehouden door het nieuwe centrum. Er is dus wel een samenwerkingsrelatie tussen de P.B.C. en het centrum.

Verwacht wordt, dat op grond van de ervaringen in de komende jaren zal blijken welke uitleenpunten wel en welke niet voort moeten bestaan. Als

stuuringsinstrument hanteert de provincie daarbij de subsidievoorwaarden. Er moet een meerjarenplan komen waaruit blijkt hoeveel werken de collectie moet bevatten en hoe die dan over de diverse concentratieuitlenen en andere uitleenpunten moet worden verdeeld. De middelen voor de verwerving van de collectie worden door de provincie op haar voorwaarden verstrekt. Daarmee valt dus te sturen.

De heer Klous: de provincie Drenthe, waar ook een systeem is zoals in Utrecht, is nogal anders (landelijk, veel kleine kernen, heel andere bevolkingssamenstelling) dan Utrecht. Dat daar een fijnmazig netwerk is, kan hij zich wel voorstellen. Vanuit de belangen van de kunstenaars gezien zijn grotere collecties per gebouw natuurlijk interessanter. Een paar werkjes in een bibliotheek bieden de consument een verkeerd beeld van wat een kunstuitleen is en kan zijn.

De heer Hoekstra: nu uw andere vragen, die meer betrekking hebben op het nieuwe centrum.

Het voorstel waar wij nu over praten is in eerste instantie besproken met de statencommissie gezien de discussies over het eerdere voorstel. G.S. wilden weten of dit voorstel rijp was om in de inspraak te brengen en het verder uit te werken tot een definitief voorstel. (geen voldongen feit dus, maar een voorstel waarop nu de diverse betrokkenen via de inspraakprocedure kunnen reageren.)

De status van het nieuwe centrum is bij voorkeur privaatrechtelijk. Het is geen verlengstuk van de ambtelijke dienst maar vervult wel in opdracht een aantal uitvoerende en dienstverlenende taken in het kader van het provinciale beleid. Het centrum is er als schakel tussen kunstenaars uit de hele provincie - inclusief dus die uit de stad Utrecht - en gemeenten, instellingen en particulieren die een beroep doen op de faciliteiten die het centrum biedt. Gekozen wordt voor de stichtingsvorm. Met subsidievoorwaarden en goedkeuring van de statuten kan voldoende invloed van de provinciale overheid worden verkregen. Aan de andere kant heeft de stichting voldoende vrijheid en flexibiliteit om de globaal omschreven taken op eigen wijze in te vullen.

Zoals in de conceptstatuten duidelijk is gemaakt, is de invloed van de diverse belanghebbenden op de samenstelling van het bestuur geregeld door middel van een benoemingsadviescommissie. Op deze manier werkt de provincie ook bij het aantrekken van leden voor de adviescommissie beeldende kunst.

De term zakelijke dienstverlening wekt kennelijk misverstanden. Het gaat om heel praktische hulp (uitlenen materialen, verzekeringskwesties, organiseren van vervoer als dat beter collectief dan individueel geregeld kan worden - bijvoorbeeld inzendingen van Utrechtse kunstenaars voor de Koninklijke subsidie, hulp bij invullen formulieren, doorverwijzen naar andere instanties zoals bijvoorbeeld de federatie etc.)

Met de gemeente Utrecht is enige malen gesproken. Wellicht is het mogelijk in de toekomst, als de gemeente daar middelen voor heeft, met de gemeente samen te werken. Een ontwikkeling zoals met het theaterplatform is denkbaar. Deze instelling, oorspronkelijk een provinciaal initiatief alleen gericht op dienstverlening t.b.v. jeugdtheatermakers, is uitgegroeid tot een instelling die ook zelf producties initieert. De gemeente heeft een productiebudget aan het platform toegekend.

Voor het voorstel worden niet de middelen gebruikt die in het kader van de tijdelijke rijksbijdrageregeling aan de provincie beschikbaar zijn gesteld voor aankopen, opdrachten en andere inkomensbevorderende maatregelen.

Het betref nieuwe autonome middelen op de provinciale begroting.G.S. stellen de staten binnenkort voor f 300.000,- beschikbaar te stellen.

De heer Klous: in andere provincies zijn culturele raden die taken vervullen zoals hier aan het nieuwe centrum worden toegedacht.Centra Beeldende Kunst zijn over het algemeen gemeentelijke instellingen.

De heer Haker: het enige model dat er op lijkt is De Nieuwe Brabantse Kunststichting.Daar moet u aan denken als u zich een beeld wilt vormen van het karakter van de instelling.

De heer Hoekstra: vindt u dat het centrum in de stad Utrecht gevestigd moet zijn, of kan het ook elders naar uw mening.(bijvoorbeeld Amersfoort).

De heer Klous en mevrouw Van Ratingen vinden vestiging in Utrecht toch wel erg voor de hand liggen.

De heer Hoekstra bedankt de aanwezigen voor hun inbreng.

Een schriftelijke inspraakreactie van het G.O.K. is voor 20 april te verwachten.